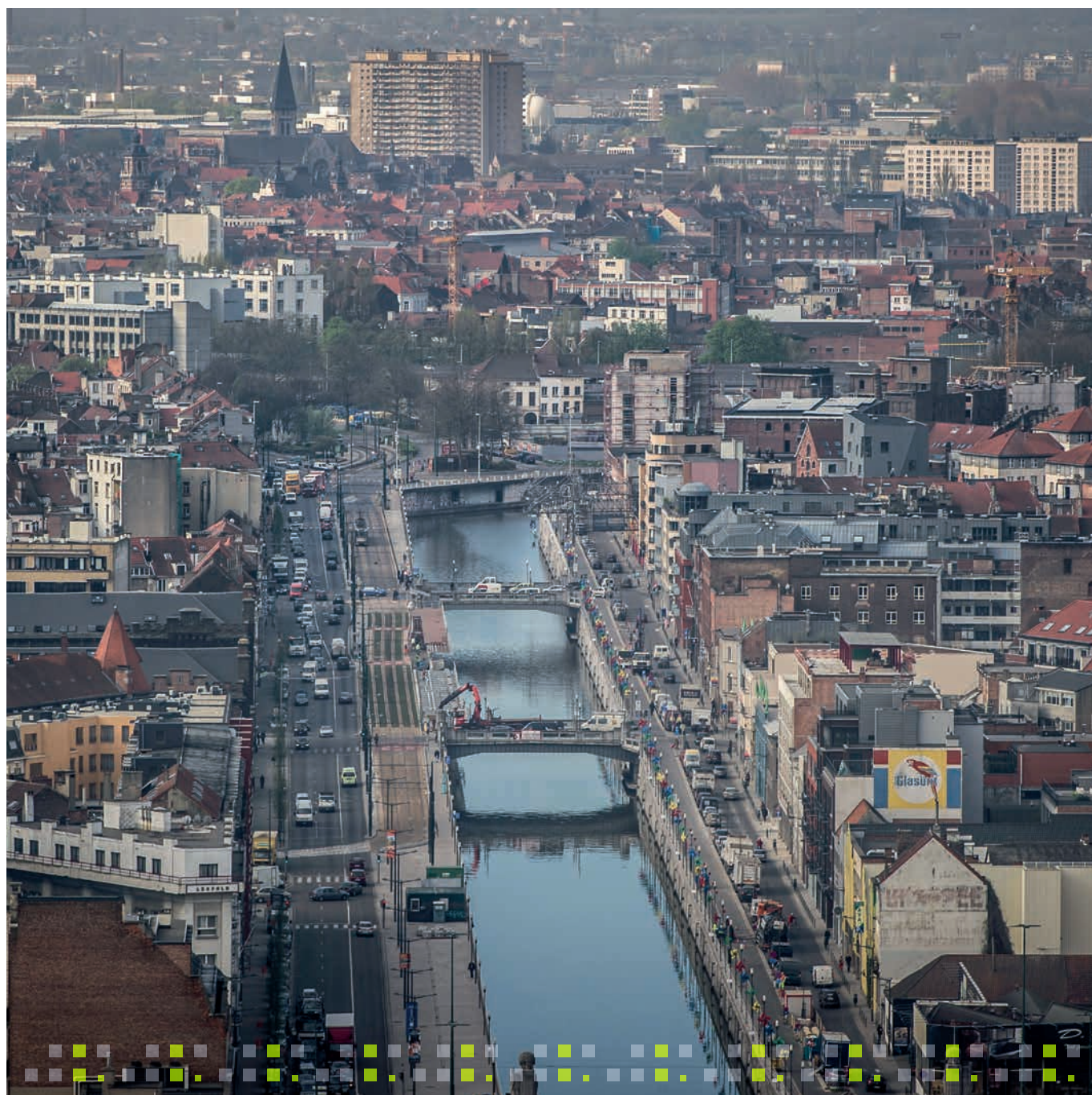

JAAAR- VERSLAG **2013**

Op initiatief van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Dit verslag is een uitgave van:

BIP - Koningsstraat 2-4, B-1000 Brussel - T +32 (0)2 563 63 00 - F +32 (0)2 563 63 20
contact@ato.irisnet.be - www.adt-ato.irisnet.be

Verantwoordelijke uitgever: Luc Maufroy, Koningsstraat 2-4, B-1000 Brussel

Foto's: ADT-ATO/Reporters (cover, pp.7, 19, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 46, 51, 53),
ADT-ATO/CP (pp.15, 29, 30, 31, 57, 62, 63), ADT-ATO/PSa (pp.9, 47), ADT-ATO/SV (pp.26, 64), BUUR (p.25),
BSI (p.18), E. Danhier (pp.33, 37), EStock (p.16), L'AUC (p. 45), F. Point (pp. 20, 47), Running Nation (p.61),
SPRB/Marcel Van Hulst (pp. 47, 52, 61), SPRB-BDU-DEP/S. Brison (p. 47), Studio 12 (p.55).

Wettelijk depot: D2014/10.645/4

Design by kaligram

VOORWOORD

De toekomst van Brussel was rechtstreeks of onrechtstreeks het voorwerp van een groot aantal zeer belangrijke beslissingen in 2013.

Terwijl de realiteit van de demografische boom met de dag concreter wordt, heeft de zesde staatshervorming het concept van de metropolitane gemeenschap ingevoerd en een aantal zeer belangrijke bevoegdheden overgedragen aan de gewesten. Op het niveau van de Brusselse regering was er de goedkeuring van het demografische gewestelijke bestemmingsplan en het nieuwe systeem voor de stedenbouwkundige lasten.

Dit zijn allemaal beslissingen die een grote impact hebben op de manier waarop we de stad vormgeven en waarop we een concrete invulling geven aan de antwoorden die de regering wil bieden op de behoeften van de burgers – in termen van huisvesting, voorzieningen, mobiliteit en de inrichting van een aangename openbare ruimte.

Precies om die reden – om de ontwikkelingsstrategieën die de regering besluit in de praktijk te brengen – nam de regering in 2008 het initiatief om het Agentschap voor Territoriale Ontwikkeling op te richten. Als verbindende schakel tussen een groot aantal operatoren op het grondgebied heeft het ATO bijgedragen aan de kennis over het gebied, het voeren van onderzoek naar de uitdagingen waar de stad voor staat en de uitvoering van grote projecten. En in 2013 lag er niet weinig werk op de plank, aangezien de gebieden rond het Zuidstation, de Reyerslaan, het Josaphatpark en het kanaal in het centrum van de aandacht stonden.

De oprichting van het ATO in 2008 was het antwoord op de noodzaak om te beschikken over een flexibel instrument om de stedelijke actoren te coördineren vanuit een operationele logica. Die noodzaak bestaat vandaag uiteraard nog steeds. Daarnaast zien we echter een andere dwingende opdracht, die is gericht op de effectiviteit van het ruimtelijkeordeningsbeleid: de ondersteuning van het publieke beheer van het Brusselse vastgoed.

Deze twee parameters – de maximale coördinatie en het publieke vastgoedbeheer – liggen aan de basis van het besluit dat werd genomen in het kader van het ontwerp van het gewestelijk plan voor duurzame ontwikkeling, dat voorziet in de oprichting van een territoriaal platform. Dit platform moet een groter aantal instanties op structurele wijze bijeenbrengen, zodat de optimale planning van het gebied al in een vroegtijdige fase wordt ondersteund en zodat de overheid in latere fasen beschikt over een krachtig operationeel instrument voor de ontwikkeling van prioritaire gebieden.

Als voorzitter wil ik ook nu weer de resultaten van het ATO in 2013 prijzen. Ik hoop dat het agentschap de energie en de ervaring die het sinds zijn oprichting heeft ontwikkeld kan inzetten in het kader van het toekomstige platform, dat meer dan ooit de opdracht heeft om snel werk te maken van de concretisering van de antwoorden die de Brusselaars verwachten.

Yves Goldstein

Voorzitter van het ATO

INHOUD

AGENTSCHAP IN DIENST VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST	7
Opdrachtenbrief	8
VERTEGENWOORDIGING VAN DE STEDELIJKE OVERHEID	9
Algemene vergadering	9
Raad van bestuur	11
Vergaderingen	12
TERRITORIALE KENNIS: INZICHT IN HET GEBIED	13
Doelstellingen en methode	13
Samenwerking tussen actoren en bundeling van kennis	14
Analyse van de evolutie van de gebieden	15
Burgerparticipatie	29
ONTWIKKELING VAN DE STRATEGISCHE GEBIEDEN	33
De ontwikkeling van de strategische gebieden in een hogere versnelling	33
Werkmethode	34
Begeleiding van de strategische gebieden	37
STADSMARKETINGPROJECT (EFRO-PROGRAMMA 2007-2013)	47
Strategische acties	49
Communicatieacties	51
Partnerschap: het platform	54
Netwerking	54
Verlenging van het project	54
DEELNAME AAN EUROPESE NETWERKEN EN PROJECTEN	55
Eurocities: uitwisseling over grootstedelijk bestuur	55
Informatie over Europese programma's en projecten	56
Informatie over de hervorming van het Europees beleid (2014-2020)	56
EEN DYNAMISCHE COMMUNICATIE	57
Verspreiding en bekendmaking	57
Kennis vergaren en uitwisselen	62
HET TEAM	67
Opleidingen	68
FINANCIËLE MIDDELEN	69

AGENTSCHAP IN DIENST VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Het Agentschap voor Territoriale Ontwikkeling – ATO is als vzw opgericht op initiatief van de regering van het Brussels Gewest. De gecoördineerde statuten (gepubliceerd in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad op 31 juli 2008) definiëren het doel (artikel 3):

'Het Agentschap voor Territoriale Ontwikkeling is een strategische structuur van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. Het heeft tot doel het bestuur dat kadert in het beleid inzake ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing te versterken, een coherent en duurzaam stedelijk beleid te bevorderen en in te spelen op de doelstellingen die opgenomen zijn in het Gewestelijk Ontwikkelingsplan (GewOP) en in de strategische documenten van het Gewest.

De territoriale kennis en de territoriale ontwikkeling vormen de twee krachtlijnen waarin de opdrachten van het ATO kaderen:

- > de **territoriale kennis** strekt ertoe bij alle gewestelijke en lokale actoren een gezamenlijke kennis van het grondgebied en van de ontwikkelingsinstrumenten tot stand te brengen door de stedelijke ontwikkeling te analyseren aan de hand van de observatie van de wijken en de evaluatie van de stedelijke beleidsvormen;
- > de **territoriale ontwikkeling** strekt ertoe te anticiperen op de keuzes met betrekking tot de ontwikkeling van het gewestelijk grondgebied (studies uitvoeren op grond waarvan strategische keuzes voor het gewest vastgelegd kunnen worden), deze te begeleiden (de partners die rechtstreeks betrokken zijn bij de ontwikkeling van het gebied of van het project) en te coördineren (de acties en de actoren), en dat in overleg met alle gewestelijke, lokale en andere actoren en strekt er tevens toe deze keuzes te operationaliseren, inzonderheid in het kader van het Plan voor de Internationale Ontwikkeling.'

Als schakel tussen publieke en private organisaties heeft ATO de taak om de standpunten en acties op het gebied van territoriale kennis en ontwikkeling bij elkaar te brengen, in het gemeenschappelijke belang van de vertegenwoordigde partijen.

De samenstelling van de raad van bestuur en van de algemene vergadering onderstreept de wens van de regering om van het ATO een discussie- en werkplatform te maken voor de overheidsinstanties die actief zijn in stedelijke ontwikkeling. Het bestuur van het ATO garandeert een autonoom beheer in het kader dat de raad van bestuur en de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aangeven.

OPDRACHTENBRIEF

De opdrachtenbrief 2011-2015 bevat de actieplannen die het regeerakkoord 2009-2014 heeft vastgelegd.

Het ATO wordt een 'facilitator' van de kennis en de harmonieuze ontwikkeling van het grondgebied, ten dienste van alle Brusselse, Belgische en buitenlandse publieke en private actoren (zoals bewoners, bedrijven, gebruikers...).

Het ATO heeft als taak:

> **de kennis van de stad faciliteren**

Het activeert de kennis om beter te beantwoorden aan de strategische uitdagingen waarvoor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest staat, door de analyse van het grondgebied en de sociaaleconomische situatie van de bewoners te faciliteren;

> **de stedelijke ontwikkeling faciliteren, in het bijzonder in de strategische gebieden**

Het verzekert de realisatie van de opties die de regering heeft gekozen. Het anticipeert, begeleidt en coördineert de ontwikkelingskeuzen voor het gewestelijke grondgebied, in overleg met alle lokale, gewestelijke, publieke en private actoren.

Concreet betekent dit dat het agentschap de actoren verenigt en de onderlinge dialoog faciliteert. Het engageert zich ten opzichte van de actoren en de beleidsmakers. Het tracht in te spelen op de verwachtingen van de burgers (bewoners en gebruikers) en van de privésector. Het ontwikkelt een prospectieve visie op lange termijn voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Door de aard van zijn opdrachten streeft het agentschap doelbewust naar een werking via projectbeheer, waardoor het zijn taak als intermediair kan vervullen. Daartoe bevordert het een gemeenschappelijk gebruik van de instrumenten, waardoor de verschillende partners zowel meer efficiëntie als meer expertise in participatie verkrijgen.

Dit projectbeheer vereist een regelmatige kwaliteitsbewaking van de productie en van de feedback naar de partners. Om deze engagementen tot een goed einde te brengen is het noodzakelijk om te investeren in een hoog competentieprofiel van het team. Het agentschap moet kunnen beschikken over een soepele functionele organisatie, zowel binnen als tussen de teams. Ook de interne communicatie moet efficiënt verlopen.

Daarnaast is de communicatie naar alle partners en naar de stedelijke actoren een belangrijk strategisch instrument om de rol als intermediair en de samenwerking met andere partijen te garanderen. ■

VERTEGENWOORDIGING VAN DE STEDELIJKE OVERHEID

De samenstelling van de beslissingsorganen van het ATO weerspiegelt de wens om van het ATO een discussie- en werkplatform te maken voor de actoren van de stadsontwikkeling.

ALGEMENE VERGADERING

De algemene vergadering bestaat uit de volgende vertegenwoordigers:

- > de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- > de administraties, instellingen van openbaar nut en gemeenschapsinstellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- > de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Tijdens de vergadering van 28 juni 2013 heeft de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- > akte genomen van het vertrek van Pierre-Yves Bolus, Christian Ceux, Etienne Coekelberghs, Marianne Courtois, Patrick Crahay, Pierre Dejemeppe, Willem Draps, Cathy Marcus, Dorien Robben, Bernard Van Nuffel;
- > als lid benoemd: Kurt Custers, Kurt Deswert, Yves Goldstein, Arnaud Texier, Fabienne Lontie, Geoffroy Coomans de Brachène, Damien De Keyser, Jean-Claude Englebert, Olivier Mahy, Thierry Van Campenhout.

Sinds 28 juni 2013 is de algemene vergadering dus als volgt samengesteld:**De vertegenwoordigers van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:**

- Yves Goldstein, voorzitter (voor de minister-president);
- Kurt Deswert (voor de minister van Financiën en Begroting);
- Antoine Crahay (voor de minister van Leefmilieu en Stadsvernieuwing);
- Caroline Grillet (voor de minister van Mobiliteit en Openbare Werken);
- Bénédicte Wilders (voor de minister van Economie en Werk);
- Thierry Mercken (voor de staatssecretaris van Stedenbouw en Openbare Netheid);
- Arnaud Verstraete (voor de staatssecretaris belast met Mobiliteit);
- Kurt Custers (voor de staatssecretaris belast met Huisvesting).

De vertegenwoordigers van de gewestelijke administraties, instellingen van openbaar nut en gemeenschapsinstellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- Philippe Barette (Mobiël Brussel);
- Fabienne Lontie (Directie Stadsvernieuwing van Brussel Stedelijke Ontwikkeling);
- Corentin Dussart (Beheers- en coördinatieceel EFRO 2007-2013);
- Ann Geets (Directie Studies en Planning van het BROH);
- Jacques Evenepoel (MIVB);
- Arnaud Texier (Atrium);
- Vincent Carton (Leefmilieu Brussel);
- Yves Frémal (Net Brussel);
- Martine Gossuin (GOMB);
- Catherine Grosjean (BGHM);
- Denis Mertens (Gewestelijke Vennootschap van de Haven van Brussel);
- Patrick Debouverie (Administration de la Commission communautaire française – Cocof);
- Pieter Van Camp (Administratie van de Vlaamse Gemeenschapscommissie – VGC).

Vertegenwoordigers van de 19 gemeenten:

- Ahmed Mohamed Azzouzi (Gemeente Sint-Joost-ten-Node);
- Geoffroy Coomans de Brachène (Stad Brussel);
- Magali Cornelissen (Gemeente Ganshoren);
- Armand De Decker (Gemeente Ukkel);
- Damien De Keyser (Gemeente Sint-Pieters-Woluwe);
- Jean-Claude Englebert (Gemeente Vorst);
- Nathalie Gilson (Gemeente Elsene);
- Didier Gosuin (Gemeente Oudergem);
- Cécile Jodogne (Gemeente Schaarbeek);
- Paul Leroy (Gemeente Jette);
- Olivier Mahy (Gemeente Sint-Jans-Molenbeek);
- Laurent Mertens (Gemeente Koekelberg);
- Vincent Riga (Gemeente Sint-Agatha-Berchem);
- Tristan Roberti (Gemeente Watermaal-Bosvoorde);
- Nadine Sonck (Gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe);
- Pierre Thomas (Gemeente Evere);
- Frank Van Bockstal (Gemeente Etterbeek);
- Thierry Van Campenhout (Gemeente Sint-Gillis);
- Gaëtan Van Goidsenhoven (Gemeente Anderlecht).

RAAD VAN BESTUUR

De raad van bestuur bestaat uit de volgende vertegenwoordigers:

- > de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- > de administraties, instellingen van openbaar nut en gemeenschapsinstellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- > de Stad Brussel en 5 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De algemene vergadering van 28 juni 2013 benoemde de volgende bestuurders: Yves Goldstein, Kurt Deswert, Kurt Custers, Fabienne Lontie, Arnaud Texier, Geoffroy Coomans de Brachène, Olivier Mahy, Damien De Keyser, Jean-Claude Englebert en Thierry Van Campenhout als vervanger van Pierre Dejemeppe, Dorien Robben, Bernard Van Nuffel, Patrick Crahay, Pierre-Yves Bolus, Christian Ceux, Etienne Coekelberghs, Willem Draps, Marianne Courtois en Cathy Marcus.

De raad van bestuur is dus sinds deze datum van 28 juni 2013 als volgt samengesteld:

Vertegenwoordigers van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- Yves Goldstein, voorzitter;
- Caroline Grillet, eerste ondervoorzitter;
- Bénédicte Wilders, tweede ondervoorzitter;
- Kurt Deswert;
- Antoine Crahay, secretaris;
- Thierry Mercken;
- Arnaud Verstraete;
- Kurt Custers.

Vertegenwoordigers van de gewestelijke administraties, instellingen van openbaar nut en gemeenschapsinstellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- Philippe Barette;
- Fabienne Lontie;
- Corentin Dussart;
- Ann Geets;
- Jacques Evenepoel;
- Arnaud Texier;
- Vincent Carton;
- Yves Frémal;
- Martine Gosuain;
- Xavier Leroy;
- Denis Mertens;
- Patrick Debouverie;
- Pieter Van Camp.

Vertegenwoordigers van de gemeenten:

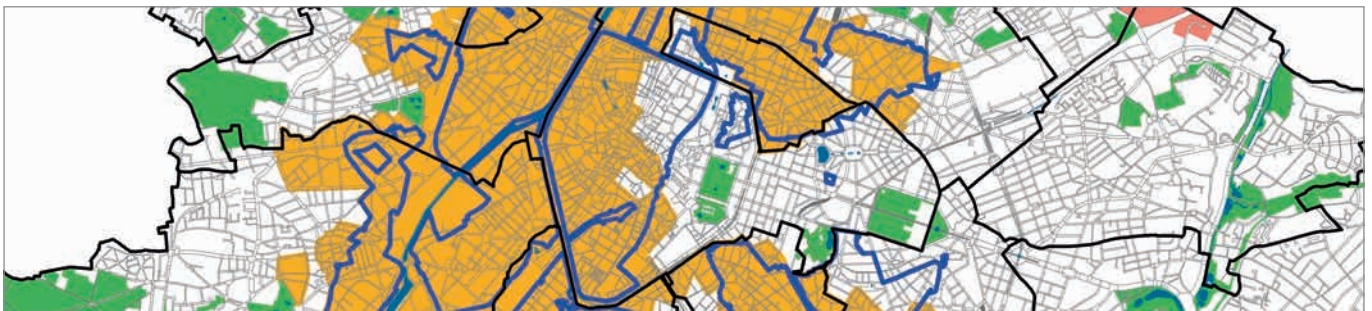
- Geoffroy Coomans de Brachène;
- Damien De Keyser;
- Jean-Claude Englebert;
- Olivier Mahy;
- Cécile Jodogne;
- Thierry Van Campenhout.

VERGADERINGEN

De **statutaire algemene vergadering** kwam bijeen op 28 juni 2013 om het jaarverslag 2012, de inkomsten- en uitgavenrekening 2012 en de begroting 2013 goed te keuren.

De **raad van bestuur** kwam zes keer samen: op 8 februari, 26 april, 28 juni, 12 juli, 25 oktober en 19 november 2013. ■

TERRITORIALE KENNIS: INZICHT IN HET GEBIED

DOELSTELLINGEN EN METHODE

De werkzaamheden van het agentschap zijn erop gericht om actoren en besluitvormers te voorzien van de informatie waarmee zij beleid, programma's en projecten kunnen voeren die zijn afgestemd op de noden op het terrein.

Het agentschap heeft een voorbereidende rol op de besluitvorming. Het analyseert de territoriale noden door observatiemethoden op te stellen, houdt de vinger aan de pols met monitoringtechnieken en presenteert een coherente en contextuele analyse van de noden die er bestaan in het gewest.

In de praktijk bestaan de werkzaamheden voor de territoriale kennis uit de volgende elementen:

1. delen van kennis tussen actoren en ontwikkeling van instrumenten in overleg:

- > kennis van de publieke en private actoren bundelen en in contact brengen van de informatieproducenten;
- > ontwikkelen van de monitoringinstrumenten en van prospectieve analysetechnieken om de coherentie tussen de observatiemiddelen te verzekeren;
- > evenementen organiseren om expertise over stedelijke vraagstukken uit te wisselen (colloquia, werkbijeenkomsten, presentaties...);

2. begeleiding van projecten (consultancy) en uitwerking van specifieke producties:

- > evolutie van gebieden analyseren:
 - monitoring van het gebied, met name de voorzieningen en diensten aan de bevolking (monitoring van het schoolaanbod en inventaris van kinderopvangvoorzieningen);
 - transversale en/of thematische analyses, onder meer over het stadsleven van studenten en hun verhouding met de stad;
- > besluitvorming ondersteunen:
 - begeleiding van het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling in alle fasen van de ontwikkeling;
 - uitwerking van voorstellen voor geterritorialiseerde maatregelen en definiëring van specifieke 'interventieperimeters' (Zone voor Stadsrenovatie, Zone voor Economische Uitbouw in de Stad...);

- > observatie, monitoring en toekomstanalyse van strategische gebieden en grote stadsprojecten, evenals hun invloedssferen, met begeleiding van de sociaaleconomische ontwikkeling, met name voor de mediapool;
- 3. ontwikkeling van het expertisecentrum voor burgerparticipatie en innovatieve participatieprocessen.

SAMENWERKING TUSSEN ACTOREN EN BUNDELING VAN KENNIS

Het agentschap, de Directie Studies en Planning en het BISA vormen samen het centrale knooppunt van de territoriale kennis in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Voor een optimale kennis van het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de samenwerking tussen deze actoren van essentieel belang en deze krijgt dan ook permanente aandacht. Deze samenwerking is enerzijds gericht op het delen van alle gegenereerde of benodigde gegevens en anderzijds op de coördinatie van de kennisbevordering.

Dit centrale knooppunt vormt de basis van het toekomstige partnership met de andere actoren: met de diensten voor planning en studie van de verschillende directies van het ministerie van het Brussel Gewest en organisaties van openbaar nut, met de andere openbare informatieverstrekkers (zoals observatoria), met de academische wereld, met de private actoren en tot slot met de adviesorganen van het Brussels Gewest en van de gemeenschappen.

ANALYSE VAN DE EVOLUTIE VAN DE GEBIEDEN

Monitoring van het gebied: voorzieningen

In 2013 was de monitoring van het gebied gericht op de inventaris van collectieve voorzieningen en diensten aan de bevolking.

De uitbreiding van het aanbod van voorzieningen en diensten aan de bevolking is een prioriteit van het Brussels Gewest om de impact van de bevolkingsgroei te kunnen verwerken.

Van de categorieën van voorzieningen die het ATO definieerde in de inventaris van voorzieningen¹ worden twee thema's met voorrang uitgewerkt, omdat die een urgent antwoord vereisen met het oog op de bevolkingsboom: scholen en kinderopvangvoorzieningen.

Monitoring van het schoolaanbod

Op basis van de oriëntatienota² van het ATO over de programmering van scholen ('scholenstudie') zet het agentschap zijn taak op het vlak van schoolvoorzieningen voort.

Deze analyse van de afstemming van de vraag naar en het aanbod van schoolplaatsen op het niveau van de wijken werd gerealiseerd op basis van de bevolkingsprojecties van het BISA voor het jaar 2020. Op deze manier konden de territoriale ongelijkheden op lokale schaal worden geïdentificeerd. Op basis van deze gegevens heeft het ATO aangegeven in welke wijken met voorrang scholen geopend moeten worden om de vraag en het aanbod in evenwicht te brengen en om in te spelen op de huidige en toekomstige tekorten.

In dat kader kreeg het ATO van de regering de opdracht om een 'Scholenmonitoring' van het Brussels Gewest te ontwikkelen.

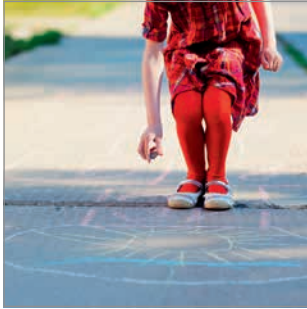
Deze monitoring heeft de volgende doelstellingen:

- > snel kunnen reageren op de bevolkingsgroei door het plaatstekort en de geprogrammeerde plaatsen, de prioritaire investeringsgebieden voor het creëren van schoolplaatsen en nieuwe grote woonprojecten met elkaar te verbinden;
- > stand van zaken opmaken van de renovatie- en nieuwbouwprojecten voor scholen, in samenwerking met de betrokken gewestelijke administraties: Directie Stedenbouw en Stadsrenovatie van Brussel Stedelijke Ontwikkeling en de Directie Overheidsopdrachten en de Directie Gesubsidieerde Werken van Brussel Plaatselijke Besturen. Deze stand van zaken wordt bijgehouden door middel van een gemeenschappelijk follow-upinstrument (op basis van een database) waarin alle projecten op kwantitatieve en territoriale wijze zijn opgenomen. Dit instrument dat het ATO heeft opgezet in 2013 moet in 2014 worden uitgetest, voordat het in dienst wordt genomen;
- > permanent verslag uitbrengen aan de subsidiërende overheden en de inrichtende machten over de stand van zaken om hen ertoe aan te zetten om de programmering van schoolplaatsen op het Brussels grondgebied te laten leiden door de territoriale analyses van het agentschap.

In mei 2013 organiseerde het ATO een bijeenkomst met de 19 Brusselse gemeenten om het politieke en administratieve personeel te informeren over de resultaten van de Scholenstudie, maar ook over de wens van het Brussels Gewest om het tekort aan het aantal schoolplaatsen, de nood aan investeringen en de beschikbare vastgoedreserves op te volgen.

¹ Zie <http://www.adt-ato.be/nl/stadsuitdagingen/voorzieningen>

² Het ATO publiceerde in november 2012 een oriëntatienota over het tekort aan schoolplaatsen: 'Oriëntatienota voor de planning van scholen in het basis- en secundair onderwijs'. Dit document kan worden gedownload op <http://www.adt-ato.be/nl/stadsuitdagingen/analyse-van-de-afstemming-tussen-vraag-en-aanbod/scholen>. In deze nota staat onder andere de eerste prioritaire interventiezone voor het creëren van schoolplaatsen.

Tijdens deze bijeenkomst kondigde het ATO bilaterale ontmoetingen aan met de gemeenten, met als doel:

- > controle van de cijfers over de vereiste en de geplande schoolplaatsen;
- > update van het 'Kadaster van vastgoedreserves' uit 2011, bedoeld om de mogelijke locaties voor scholen te inventariseren;
- > verfijning van de territoriale analyse met contextuele elementen en informatie over de moeilijkheden die het onderwijs ondervindt bij het programmeren van schoolplaatsen;
- > leggen van duurzame contacten, met name met de gemeenten, en instellen van een permanente follow-up met de inrichtende machten en de subsidiërende overheden.

Ontmoetingen met gemeentelijke actoren

Anderlecht	03/06/2013
Schepen van Franstalig Onderwijs Schepen van Nederlandstalig Onderwijs Directeur van de Dienst Nederlandstalig Openbaar Onderwijs Adjunct-directeur van Vlaamse Aangelegenheden Directeur van de Dienst Gebouwen en Infrastructuur	
Oudergem	10/10/2013
Schepen van Onderwijs Schepen van Vlaamse Aangelegenheden Verantwoordelijke van de Dienst Onderwijs en Kinderopvang	
Sint-Agatha-Berchem	26/09/2013
Burgemeester Schepen van Stedenbouw Schepen van Franstalig Onderwijs Schepen van Nederlandstalig Onderwijs Verantwoordelijke van de Dienst Franstalig en Nederlandstalig onderwijs	
Stad Brussel	02/07/2013
Kabinetschef van de Schepen van Openbaar Onderwijs Verantwoordelijke van de Dienst Openbaar Onderwijs	
Etterbeek	12/06/2013
Kabinetschef van de Burgemeester Verantwoordelijke van de Dienst Onderwijs Directeur van de Dienst Stedenbouw Verantwoordelijke van de Dienst Openbare Werken	
Evere	17/10/2013
Technisch Directeur Verantwoordelijke van de Dienst Openbaar Onderwijs	
Vorst	04/07/2013
Schepen van Onderwijs Schepen van Stedenbouw en Gemeentelijk Patrimonium Verantwoordelijke van de Dienst Openbaar Onderwijs Verantwoordelijke van de Dienst Stedenbouw	

Ganshoren	29/05/2013
Schepen van Kleuteronderwijs Schepen van Stedenbouw Verantwoordelijke van de Dienst Stedenbouw Verantwoordelijke van de Dienst Openbare Werken	
Elsene	29/10/2013
Schepen van Openbaar Onderwijs Kabinetschef van de Schepen van Openbaar Onderwijs Schepen van Nederlandstalige Aangelegenheden	
Jette	09/10/2013
Schepen van het Gemeentelijk Patrimonium Verantwoordelijke van de Dienst Gemeentelijk Patrimonium	
Koekelberg	16/07/2013
Verantwoordelijke van de Dienst Onderwijs Verantwoordelijke van de Dienst Stedenbouw	
Sint-Jans-Molenbeek	25/06/2013
Schepen van Nederlandstalige Aangelegenheden Architect van de Dienst Stedenbouw	
Sint-Gillis	17/06/2013
Projectverantwoordelijke Openbaar Onderwijs Verantwoordelijke van de Dienst Stedenbouw	
Sint-Joost-ten-Node	24/06/2013
Schepen van Onderwijs Verantwoordelijke van de Dienst Openbaar Onderwijs Directeur van de Dienst Gebouwen en Infrastructuur Inspecteur van Openbare Werken	
Schaarbeek	20/06/2013
Schepen van Franstalig Gemeentelijk Onderwijs Schepen van Nederlandstalig Onderwijs Medewerker van de Schepen van Nederlandstalig Onderwijs Verantwoordelijke van de Dienst Stedenbouw Directeur van het Departement Duurzame en Strategische Ontwikkeling	
Ukkel	15/10/2013
Gemeentesecretaris (waarnemend) Verantwoordelijke van de Dienst Educatie Verantwoordelijke van de Dienst Stedenbouw	
Watermaal-Bosvoorde	05/07/2013
Kabinetschef van de Schepen van Onderwijs Schepen van Ruimtelijke Ordening Verantwoordelijke van de Dienst Stedenbouw	
Sint-Lambrechts-Woluwe	21/10/2013
Schepen van Onderwijs	
Sint-Pieters-Woluwe	13/06/2013
Schepen van Onderwijs	

Om het contact met en de verspreiding van informatie tussen de verschillende overheidsniveaus te garanderen, maar ook om rekening te houden met de evolutie van de ontbrekende en geprogrammeerde schoolplaatsen, voerde het ATO een reeks bijkomende gesprekken met een groot aantal publieke en private onderwijsactoren:

- > de kabinetten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Minister-President), van de Federatie Wallonië-Brussel – FWB (Ministers van Onderwijs en Schoolgebouwen) en van de Vlaamse Gemeenschap – VG (Minister van Onderwijs);
- > de fracties van CdH en MR van het Brussels Parlement;
- > het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA);
- > de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC);
- > gewestelijke organisaties: Impulse, Citydev;
- > het Secrétariat général à l'enseignement catholique – SEGEC;
- > de Commission Consultative Formation Emploi Enseignement – CCFEE;
- > de Pôle de compétences TIC van de FWB – ETNIC;
- > het Brussels Informatie Documentatie en Onderzoekscentrum – BRIO;
- > AG Real Estate (CEO) voor het project Scholen van Morgen;
- > het bedrijf De Meeuw voor de modulaire projecten;
- > Idea Consult in het kader van de ontwikkeling van de prioritaire ontwikkelingspool Josaphat;
- > het begeleidingscomité van het Stadsrenovatieplan voor de wijk Heyvaert.

Het ATO trad toe tot twee taskforces:

- > een taskforce voor de 'Brusselse demografie', van de Federatie Wallonië-Brussel en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- > een taskforce van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Cocof, het Waals Gewest en de Federatie Wallonië-Brussel.

Na deze ontmoetingen zal het agentschap een tweede Scholennota uitwerken, waarin de elementen van deze gesprekken zijn verwerkt (publicatie in 2014).

Daarnaast heeft het ATO deelgenomen aan de rondetafel over het onderwijs, die het Brussels Studies Institute (BSI) op 29 augustus organiseerde in het BIP. Dit debat vond plaats in het kader van de actualisering van de synthesenota van de Staten-Generaal van 2009, waarbij onder andere de resultaten van de werkzaamheden van het BISA en het ATO werden geïntegreerd. De doelstelling van de rondetafel was het aanbrengen van nuances, het aanvullen of toevoegen van elementen die ontbreken in de nota, het ingaan op problemen en het communiceren van oplossingen die worden aangedragen door actoren op het terrein³.

³ Zie <http://www.bsi-brussels.be/nl/documentatie/videos/het-onderwijs-in-brussel/>

Kinderopvangvoorzieningen

De tweede prioriteit in de territoriale analyse van voorzieningen zijn kinderopvangstructuren. Net zoals bij de scholen moet het ATO:

- > de afstemming tussen vraag en aanbod van voorzieningen analyseren, op dit moment en met het oog op de bevolkingsprojecties;
- > de territoriale ongelijkheden in de ruimtelijke dekkinggraad van het plaatsentekort identificeren;
- > de wijken bepalen waar met voorrang extra plaatsen gecreëerd moeten worden.

Door de toekomstige behoeften op het niveau van de wijken te evalueren, kan het aantal gecreëerde plaatsen beter worden verspreid over het hele gewestelijke grondgebied.

Daarnaast had het ATO ontmoetingen met een aantal actoren om de analyses te verfijnen en om een kwalitatieve beoordeling van het aanbod te kunnen maken:

- > het kabinet van de minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- > het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA);
- > de Cellule Enfance et Milieux d'Accueil de l'Enfant van de Cocof;
- > de administratie van Brussel Plaatselijke Besturen;
- > het Centre d'Expertise et de Ressources pour l'Enfance (CERE).

In dat kader zijn contacten gelegd op politiek niveau om een drempelwaarde te bepalen. In de meeste onderzoeken tot nu toe wordt een dekkinggraad van 33% (1 plaats voor 3,3 kinderen) gebruikt, zoals gedefinieerd in het Verdrag van Lissabon. Maar het merendeel van de Brusselse actoren of de in Brussel actieve actoren is het erover eens dat dit cijfer niet volstaat.

Er zijn nog andere punten die moeten worden uitgewerkt met de sector:

- > Om een kadaster van gecreëerde en geprogrammeerde plaatsen op te stellen, moet er overeenstemming zijn over de manier waarop de informatie over de geprogrammeerde plaatsen wordt gecentraliseerd en geactualiseerd, met name dankzij het Crècheplan en de Plans Cigogne, evenals in het kader van de stadsvernieuwingsprogramma's (duurzame wijkcontracten, EFRO...).
- > Het zou interessant zijn om in deze update onder andere de volgende gegevens op te nemen:
 - het aandeel 'publieke' plaatsen in het aanbod, ten opzichte van het niet-gesubsidieerde en het private aanbod;
 - het gewicht van de bedrijfscrèches in dit aanbod (Plan SEMA van de Franse Gemeenschap) en de bezettingsgraad door kinderen van pendelaars;
 - het gewicht van de zogenaamde atypische opvangstructuren (bv. structuren met een sociaal oogmerk die hulp bieden aan ouders, periodieke plaatsen, noodplaatsen...) in het aanbod;
 - de leeftijd waarop kinderen de crèche binnenkomen en verlaten (meer 'late' vertrekkers als gevolg van het plaatsentekort in het kleuteronderwijs) – koppelen aan het creëren van schoolplaatsen;
 - het aantal kinderen dat wacht op een plaats ten opzichte van de bevolking van 0 tot 3 jaar.
- > Bovendien worden op dit moment weinig kwalitatieve beoordelingen van het aanbod gemaakt. Dit is echter een complexe taak, te meer omdat het agentschap in dit stadium niet beschikt over analyses van de sector en omdat de twee gemeenschappen uiteenlopende normen hanteren voor de erkenning en subsidiëring van de opvangstructuren.

Thematische analyse: 'Blik op het studentenleven in Brussel: stedelijke praktijken en verhouding tot de stad'

Het ATO en de Brusselse universiteiten hebben het initiatief genomen om een enquête uit te voeren om een algemeen overzicht te krijgen van het studentenleven in Brussel. De enquête vertrekt vanuit een aantal aspecten die de verhouding van de studenten tot de stad vertalen en heeft de volgende doelstellingen:

- > het huidige gebruik en de (huidige of toekomstige) behoefte van studenten aan stadsvoorzieningen bepalen;
- > dit gebruik van de stad op een geterritorialiseerde wijze beoordelen;
- > de belangrijkste factoren definiëren waarmee studenten rekening houden bij de keuze van hun studieplek (nagaan in welke mate elementen in verband met de stedelijke context een rol spelen).

In eerste instantie is de enquête gericht op de studenten van de universiteiten van de twee gemeenschappen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Om een volledig beeld te krijgen, zal de enquête bij het begin van het volgende academiejaar ook worden voorgelegd aan de studenten van de Brusselse hogescholen.

Deze analyse, die werd uitgevoerd in nauwe samenwerking met de Brusselse universiteiten (ULB, VUB, UCL, USL-B) en het Brussels Studies Institute (BSI)⁴, ging van start met de uitwerking van een vragenlijst. Die werd op 20 november 2013 verspreid onder 40.000 studenten (via een mail die de universiteiten verstuurd).

De vragenlijst bestond uit ongeveer honderd vragen over de volgende thema's:

- > huisvesting: Waar ligt je studentenwoning? Welk type woning is het? Welke criteria gebruik je om een woning te kiezen?...
- > mobiliteit: Hoeveel tijd doe je gemiddeld over de afstand tussen je studentenwoning en de universiteit, ongeacht het vervoermiddel?...
- > consumptie: Ben je tevreden over het winkelaanbod in je wijk?...
- > vrijetijdsaanbod (recreatie, sport, enz.): Ben je tevreden over de sportinfrastructuur die tot je beschikking staat? Hoe informeer je je over het culturele leven in Brussel?...
- > werk (studentenjobs): Heb je een of meerdere betaalde jobs? Welke functie heb je en in welke sector/soort bedrijf? Heeft je werk een – niet-financiële – invloed op je studieresultaten?
- > budget: Kun je aangeven hoe je je budget verdeelt over de volgende posten: huisvesting, voeding, vrije tijd... ?...

Om een zo groot mogelijke respons te krijgen, werd er veel gecommuniceerd over de enquête (via affiches en flyers). Dankzij een loterij in samenwerking met VisitBrussels maakten de deelnemers kans op een prijs.

Er werden ruim 4.200 antwoorden ontvangen. Deze tot nog toe onbekende gegevens over Brussel zullen tijdens de eerste helft van 2014 worden geanalyseerd en de eerste resultaten worden gepresenteerd tijdens een colloquium over het studentenleven dat het BSI op 23 april organiseert.

⁴ Op verzoek van de universiteiten is het BSI eveneens gestart met een onderzoeksprogramma naar de relatie van de universiteiten tot de stad. Aangezien de onderzoeken van het BSI en het ATO elkaar aanvullen, zullen de twee organisaties samenwerken om hun resultaten te delen en hun werkzaamheden te coördineren en om bepaalde fasen gezamenlijk uit te voeren (uitwerking van de instrumenten voor de gegevensverzameling, verspreiding van de resultaten...).

Ondersteuning van de besluitvorming

In 2013 was de ondersteunende taak bij de besluitvorming gericht op de redactie van het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO) en de definiëring van de perimeters van de Zone voor stadsrenovatie en de Zone voor Economische Uitbouw in de Stad (ZEUS).

Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO)

De gewestregering heeft het ATO de opdracht gegeven om een actieve bijdrage te leveren aan het ontwerp van het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO), in nauwe samenwerking met de DSP. Dit plan bepaalt de belangrijkste prioriteiten voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2020 en 2040.

Het grootste gedeelte van het ontwerp-GPDO was al geredigeerd in 2012. In 2013 vond vooral de politieke controle van de teksten plaats. In die fase speelde het ATO hoofdzakelijk een ondersteunende rol bij het aanvullen of aanpassen van bepaalde aspecten van het ontwerpplan. Zo heeft het ATO:

- > deelgenomen aan diverse interkabinettenbijeenkomsten (een dertigtal vergaderingen, zonder de voorbereidende vergaderingen mee te tellen) en geholpen bij de aanpassingen van de teksten op basis van de opmerkingen tijdens deze vergaderingen;
- > de redactie van een synthese van het plan gecoördineerd;
- > syntheses gemaakt van twee van de studies die werden gemaakt bij de uitwerking van het plan (de studies 'Definitie van de algemene principes voor de lokalisatie en integratie van hoge gebouwen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest' en 'Inventaris van de mogelijke locaties voor verdichting in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest');
- > een glossarium van het Stadsproject uitgewerkt.

Na de goedkeuring van het ontwerp-GPDO door de regering op 19 december 2013 gaf het ATO ondersteuning bij twee evenementen die voorafgingen aan de consultatiefase:

- > de coördinatie van de publicatie van het GPDO op de specifieke website www.gpdo.be, waarvoor de opdracht werd gegeven aan de firma Explose;
- > de voorbereiding van een colloquium om een nieuw licht te werpen op de teksten van het ontwerp-GPDO en eventueel aanbevelingen te krijgen van de academische wereld en de sterkhouders van het Brussels Gewest.

Definitie van specifieke interventieperimeters

Zone voor stadsrenovatie (ZSR)

In het kader van de voorbereiding van het GPDO en in overeenstemming met de voorschriften van het BWRO gaf de regering het ATO de opdracht om na te gaan in hoeverre de perimeters van de prioritaire interventiezones relevant zijn. Het ging daarbij specifiek over de Ruimte voor Versterkte Ontwikkeling van de Huisvesting en de Renovatie, de RVOHR (gedefinieerd in het GewOP van 2002).

Concreet werd aan het ATO gevraagd om de sociaaleconomische gegevens van de toekomstige prioritaire interventiezone te actualiseren en de gegevens over de staat van de woningen te verifiëren.

Op basis van deze werkzaamheden en van de voorstellen van de betrokken kabinetten stelde het ATO een nieuwe benaming voor de RVOHR voor, namelijk de Zone voor Stadsrenovatie (ZSR).

De regering gaf op 19 december 2013 haar goedkeuring aan het ontwerp-GPDO goed en daarmee de facto ook aan het ontwerp van de ZSR.

Voor de definitie van de nieuwe zone werden simpele sociaaleconomische criteria geselecteerd, die eenvoudig geactualiseerd kunnen worden, op basis van de gegevens per statistische sector:

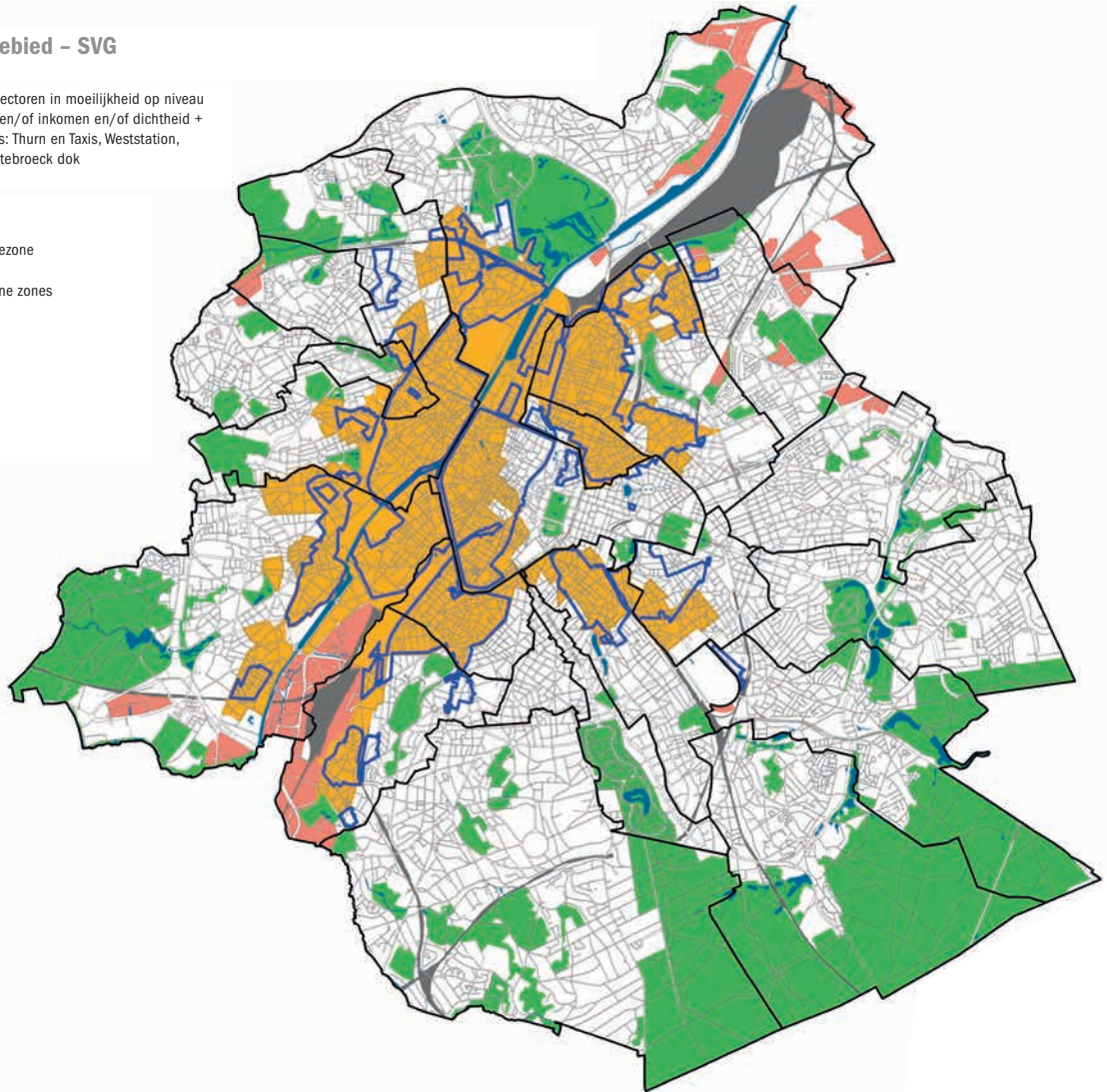
- > inkomens (belastinggegevens) lager dan het mediaaninkomen per aangifte;
- > werkloosheid (Actiris) hoger dan het gewestelijke gemiddelde;
- > bevolkingsdichtheid hoger dan het gewestelijke gemiddelde.

Via een bijkomend terreinonderzoek (dat de buitenkant van 17.000 gebouwen en de kenmerken van de wijken beschreef) konden enkele anomalieën worden gecorrigeerd. Zo zijn veel Europese onderdanen niet belastingplichtig in België, waardoor de Square Marie-Louise en de Ambiorixsquare voldoen aan de drie criteria voor kansarmoede. In het tegenovergestelde geval werden dunbevolkte wijken zoals 'Slachthuizen' in Anderlecht of 'Nijverheid' in Molenbeek wel geselecteerd, omdat hier twee kansarmoedecriteria (werkloosheid en inkomen) aanwezig zijn en omdat rekening werd gehouden met de noodzaak om in het centrale gedeelte een homogene zone te hebben.

Uiteindelijk gaat de oppervlakte van de prioritaire zone die in aanmerking komt voor een stadsvernieuwingsbeleid van 1.429 naar 1.886 ha.

Stadsvernieuwingsgebied - SVG

- SVG:** Statistische sectoren in moeilijkheid op niveau van werkloosheid en/of inkomen en/of dichtheid + Strategische zones: Thurn en Taxis, Weststation, Zuid + OGSO Biestebroek dok
- SVG: Statistische sectoren in moeilijkheid op niveau van werkloosheid en/of inkomen en/of dichtheid + Strategische zones: Thurn en Taxis, Weststation, Zuid + OGSO Biestebroek dok
 - RVOHR
 - stedelijke industriezone
 - belangrijkste groene zones
 - spoorweg
 - water
 - gemeentegrens

Zone voor Economische Uitbouw in de Stad (ZEUS)

Het ATO heeft ook meegewerkt aan de afbakening van de Zone voor Economische Uitbouw in de Stad, een instrument voor positieve actie, dat het mogelijk maakt om steun te verlenen aan bedrijven die voorrang geven aan lokale werkgelegenheid in wijken waar sociale uitsluiting een groot risico vormt.

Dit instrument heeft een aantal doelstellingen: werkloosheid verminderen, zwart werk bestrijden, ondernemerschap stimuleren en het negatieve imago van sommige probleemzones omdraaien. Daartoe kunnen drie types van financiële hulp worden toegekend: bij algemene investeringen, bij aanwervingen en bij de vestiging van het bedrijf. De hulp is bestemd voor zko's en kmo's waarvan minstens 30 procent van de werknemers in de ZEUS is gedomicilieerd.

Bij de afbakening van deze zone werd rekening gehouden met de ruimten met een economische bestemming, sociaaleconomische indicatoren (werkloosheid, opleidingsniveau, inkomensniveau) en met de geografische dekking (ononderbroken zone van 20.000 tot 50.000 inwoners).

De ordonnantie voor de oprichting van de ZEUS is in januari 2014 goedgekeurd. Nu moeten nog de toepassingsbesluiten worden gepubliceerd om de maatregelen in werking te laten treden.

Territoriale monitoring ter ondersteuning van grote stadsprojecten

De ontwikkeling van de mediapool in Reyers

Het ATO heeft van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de opdracht gekregen om de ontwikkeling van de **mediapool 'Reyers'** te volgen.

Deze opdracht bestaat uit twee verschillende onderdelen, die echter nauw met elkaar verbonden zijn:

- > de ontwikkeling van het stadsproject (zie pagina 42);
- > het ontstaan van een structurele 'mediapool' verspreid over het gebied.

Met het oog op dit tweede onderdeel heeft het ATO vier hoofddoelstellingen bepaald:

- > de sector mobiliseren rond het project van de mediapool: de actoren die al in het gebied gevestigd zijn benaderen en nieuwe structuren aantrekken (bedrijven, hogescholen, culturele organisaties, handelszaken...);
- > de mediapool promoten door het creëren van een merkimago en een communicatiestrategie die de bestaande troeven valoriseren en de aantrekkingskracht van het gebied vergroten;
- > de mediapool en het stadsproject op elkaar afstemmen: enerzijds door de verwachtingen en de behoeften van de actoren door te spelen aan de ontwerpers van het stadsproject; anderzijds door de media-actoren die zich willen vestigen in het gebied te begeleiden;
- > de kennis van de mediapool vergroten door bezoeken aan vergelijkbare mediaclusters in België en in het buitenland, evenals door het verzamelen van informatie over de huidige situatie in het Brussels Gewest (register van de aanwezige competenties in het gebied en in het Brussels Gewest, opvolging van de bezettingsgraad van de kantoren in het gebied...).

In juli 2013 gaf het ATO aan Idea Consult (in het kader van de opdracht voor een 'studie van de haalbaarheid van een mediapool in het Reyersgebied') een nieuwe opdracht om het imago en de aantrekkingskracht van de mediawijk te onderzoeken. In samenwerking met het communicatiebureau McCann Brussels ontwikkelde Idea Consult een merkimago voor de mediapool (naam, logo, communicatiestrategie) en deed het een onderzoek naar de economische incentives die de aantrekkingskracht van de zone kunnen vergroten.

Om de huidige verwachtingen en behoeften van bedrijven in de zone te bepalen, had het ATO daarnaast gesprekken met de grote mediabedrijven die er al gevestigd zijn, en met bedrijven die mogelijk geïnteresseerd zouden kunnen zijn in een vestiging in de zone. Deze ontmoetingen boden tevens de gelegenheid om informatie te verstrekken over het stadsproject. In dat kader presenteerde het ATO op 17 juli zijn opdracht aan een groep economische actoren tijdens een bijeenkomst die was georganiseerd op initiatief van de minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Vanuit een streven naar de coördinatie en de kruisbestuiving van overheidsinitiatieven die werken aan de ontwikkeling van de Brusselse economie en de mediasector in het bijzonder, werkt het ATO samen met de betrokken gewestelijke instanties, met name Impulse en Citydev. Zo participeert het ATO in de cluster 'screen. brussels' (gecoördineerd door Impulse) als permanent lid van de 'board' (begeleidingscomité van de cluster). Ook zijn contacten gelegd met de betrokken gemeenten Evere, Schaarbeek en Sint-Lambrechts-Woluwe.

Tevens had het ATO ontmoetingen met enkele verantwoordelijken van culturele organisaties/voorzieningen die de komende jaren geïnteresseerd zouden kunnen zijn in een vestiging in het gebied.

Tot slot bracht het ATO een bezoek aan twee 'clusters' die werden ontwikkeld in vergelijkbare economische sectoren (de 'Pole Image' in Luik en de 'Plaine Image' in Rijsel) om de goede en slechte praktijken in dit soort projecten te leren kennen. Tijdens deze bezoeken werden inlichtingen verkregen over het soort diensten en het type infrastructuur dat werd ontwikkeld om bedrijven uit een specifieke sector aan te trekken en over de afstemming tussen de economische cluster en de stadsontwikkeling.

Ontmoetingen

Bedrijven	
Studio l'Equipe	
Algemeen directeur	
Directrice Openbare en internationale betrekkingen	26/09/2013
Directeur Ontwikkeling en positionering van de onderneming	
Groep Rossel	
Algemeen directeur	
Aankoopdirecteur	01/10/2013
Aankoopdienst	&
Marketingdirecteur	17/10/2013
RTL-TVI	
Directeur Algemene Middelen	
Mobiliteitscoördinator	14/10/2013
VRT	
Directie Ontwikkeling Gebouwen	
Directie Marketing	18/10/2013
RTBF	
Directie Faciliteiten	
Directie Gebouwen	28/10/2013
Woordvoerder	
Télé Bruxelles	
Directeur	20/11/2013
Belga	
Directeur	18/12/2013
EACEA (European Agency for Culture, Education and Audiovisual)	
Directeur Real Estate Policy	15/01/2014
Gemeenten	
Sint-Lambrechts-Woluwe	
Schepen van Stedenbouw	
Verantwoordelijke van de Dienst Stedenbouw	12/11/2013
Schaarbeek	
Schepen van Stedenbouw	
Kabinetschef van de Schepen van Stedenbouw	16/12/2013

Kanaalatlas

In het kader van de uitwerking van het richtplan Kanaal heeft het ATO verder gewerkt aan de realisatie van een atlas om het Kanaalgebied, een prioritaire strategische zone van het Gewest, te illustreren en nader toe te lichten.

Hierin worden verschillende thema's besproken zoals geografie, hydrologie en milieu, geschiedenis, demografie, bestuur, onderscheidende kenmerken van het gebied, huisvesting, voorzieningen, economische ontwikkeling en tewerkstelling, mobiliteit, toerisme en vrijetijdsbesteding, creatieve en culturele dynamiek en stadsplanning.

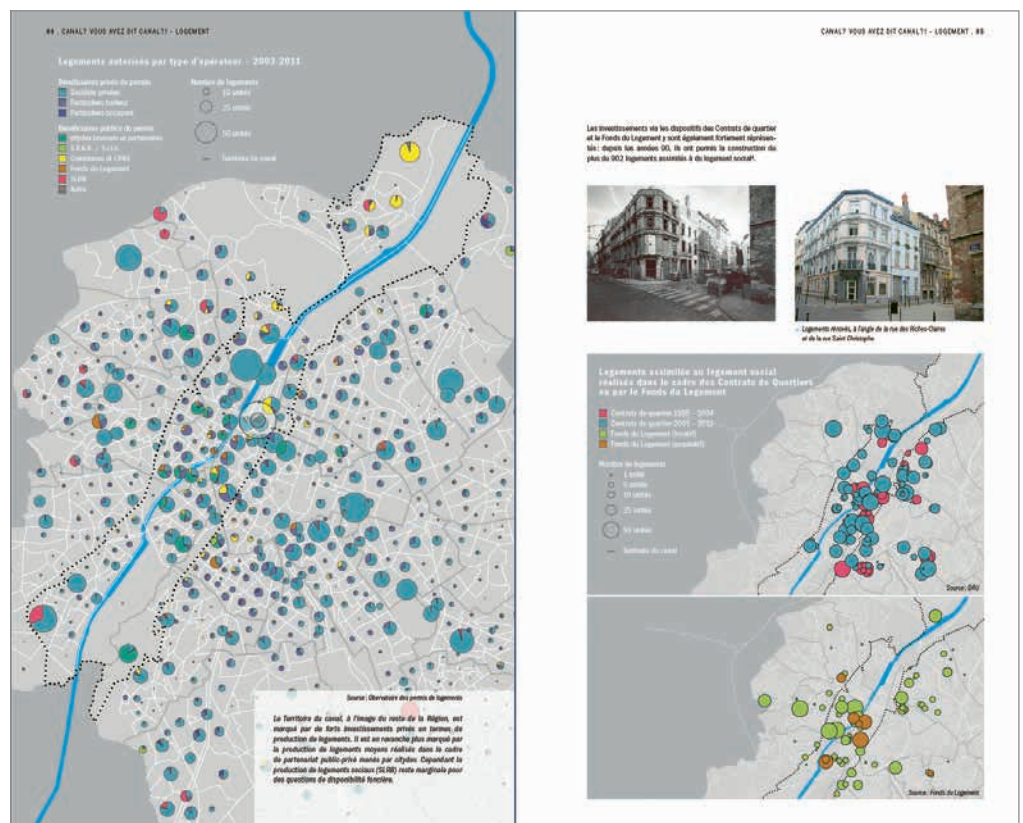
De publicatie heeft de volgende doelstellingen:

- > een positief beeld schetsen (zonder daarbij stilzwijgend voorbij te gaan aan de inherente problemen van het gebied), met het accent op het potentieel en de dynamiek van dit gebied;
- > de gegevens die in het kader van de publicatie *Brussel verandert... !* zijn verschenen (2007) bijwerken;
- > rekening houden met de territoriale diagnose en het identiteitsonderzoek naar de PIZ, die werden gereali-seerd in het kader van het Stadsmarketingproject (EFRO-programma 2007-2013);
- > de betrokken partijen een cartografische en geïllustreerde visie op de grote uitdagingen in het gebied geven.

Voor de redactie van de Kanaalatlas moet een groot aantal gegevens, die worden geleverd door diverse instan-ties, worden verzameld, geactualiseerd en bewerkt.

De teksten worden opgesteld door het ATO of door externe medewerkers of zijn het resultaat van interviews met vertegenwoordigers van de structuren die zeker aan bod moeten komen wanneer het gaat over het kanaal.

Het ATO coördineert de publicatie, realiseert de kaarten, neemt de interviews af en begeleidt indien nodig de externe redacteuren die een bijdrage leveren.

Externe medewerkers

Véronique CLETTE (Observatorium voor de werkgelegenheid), Christophe DE VOGHEL (Mobiël Brussel), Nicolas DELHOVE (Era Fenix Real Estate), Stéphane DEMETER (Directie Monumenten en Landschappen – ULB), Adrien DEWEZ (Atrium), Sharon GECZYNSKI (Observatorium voor de werkgelegenheid – ULB), Benoit LAINE (BISA), Fabienne LONTIE (Directie Stadsvernieuwing, Brussel Stedelijke Ontwikkeling), Benoit MORITZ (MSA – ULB), Jean PUISSANT (ULB), Marco RENZATO (Jpyblik[– team), Yves VAN DE CASTEELE (Directie Studies en Planning, Brussel Stedelijke Ontwikkeling), Yannik VAN PRAAG (La Fonderie), Pierre VAN WUNNICK (Van Wunnick Partners), Guido VANDERHULST (Brussel Fabriek), Jean-Paul WOUTERS (Mobiël Brussel), Brussels by Water en Le Cercle des Régates de Bruxelles.

Gïnterviewde personen

Patrick BONTINCK (Visit Brussels), Stéphan SONNEVILLE (Atenor Group), Philippe ANTOINE (Citydev – Economische expansie), Benjamin CADRANEL (Citydev – stadsvernieuwing), Wim EMBRECHTS (Platform Kanal), Jo Huygh (Abattoirs S.A.), Alexandra LAMBERT (MAD Brussels), Alfons MOENS (Haven van Brussel), Joris Tiebout (Abattoirs S.A.), Geert VAN SNICK (AIS Baita).

De Kanaalatlas wordt uitgegeven in het Frans en het Nederlands (aparte uitgaven) voor het einde van het eerste semester van 2014.

BURGERPARTICIPATIE

Oprichting van een expertisecentrum voor burgerparticipatie

Het regeerakkoord 2009-2014 gaf het ATO de opdracht “een **deskundigheidspool voor burgerparticipatie** uit te bouwen en vernieuwende participatieprocessen te organiseren (als aanvulling bij de wettelijke verplichtingen) voor de grote stedelijke projecten waardoor van in de beginfase rekening kan worden gehouden met de verwachtingen van alle betrokken actoren.”

Deze opdracht sluit aan op de ambities van het ontwerp-GPDO (hoofdstuk 13, deel 2.2.1). Het expertisecentrum voor participatie moet binnen het Planbureau van het Territoriaal Platform burgers toegang verlenen tot nieuwe informatiebronnen en de overheid in staat stellen om nieuwe beleidscapaciteiten te ontwikkelen.

Stand van zaken van de bestaande praktijk en samenwerking

In april 2013 werd een werkmethode en een operationeel programma gepresenteerd aan de raad van bestuur om de werking van het expertisecentrum te bepalen en om een referentiekader te schetsen (over evaluatiecriteria en een goede participatiemethode) voor het in de praktijk brengen van de participatie.

In de wetenschap dat er al veel onderzoek is gedaan naar dit onderwerp, stelde het agentschap voor om te starten met het opmaken van een stand van zaken van de bestaande praktijken en actoren:

- > De **documentatie** en **benchlearning** over participatie in grote stadsprojecten in België en Europa, zoals Antwerpen, Rijsel, Kopenhagen en Berlijn, leverde interessante voorbeelden op.
- > De inventarisatie van de belangrijkste participatieactoren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest resulteerde in een **lijst van gespecialiseerde bureaus en consultants** op het vlak van participatie in Brussel⁵. Tussen maart en september 2013 vonden eveneens ontmoetingen plaats met een vijftigtal actoren die betrokken zijn bij participatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (gewestelijke en gemeentelijke administraties, instellingen van openbaar nut, stedenbouwbureaus en participatieconsultants, verenigingen op het terrein, de academische wereld)⁶.

Deze ontmoetingen maakten het mogelijk om:

- > meer inzicht te krijgen in de ervaringen op het terrein, de verwachtingen, de moeilijkheden en de meerwaarde rond participatie op dit moment in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- > te bepalen welke concrete antwoorden gegeven kunnen worden door de oprichting van een expertisecentrum voor burgerparticipatie in het kader van grote stadsprojecten.

⁵ Zie http://www.adt-ato.irisnet.be/sites/default/files/documents/Participation_Listing_operateurs_NL_0.pdf

⁶ Zie de lijst op http://www.adt-ato.irisnet.be/sites/default/files/documents/Participation_liste_acteurs_rencontres_NL.pdf

Doelstellingen van de participatie en stappenplan

Na deze eerste fase maakte het ATO, als facilitator van de kennis en de ontwikkeling van het gebied, een overzicht van de verwachtingen en aanbevelingen die door iedereen werden gedeeld.

Die werden gegroepeerd en samengevat in 4 doelstellingen, die werden geformuleerd als elementen die beter of sterker kunnen in de participatie en mogelijke oplossingen waarvoor het centrum aandacht moet hebben.

Deze doelstellingen werden beschreven in een stappenplan⁷ en verder uitgewerkt met alle actoren tijdens een aantal werkbijeenkomsten. De vier doelstellingen zijn:

- > een gemeenschappelijk kader vinden;
- > meer coördinatie tussen procedures;
- > rekening houden met de diversiteit van doelgroepen en belangen;
- > inzet van communicatie- en informatiemiddelen.

Werkbijeenkomsten en ontwikkeling van een gemeenschappelijk referentiekader

Daarna presenteerde het ATO (op 2 december 2103 in het BIP) de synthese van de individuele ontmoetingen en zijn eerste voorstellen voor de ontwikkeling van een participatiecentrum en de verbetering van de participatieprocessen in het kader van grote stadsprojecten.

Een honderdtal vertegenwoordigers van instituten, gewestelijke en gemeentelijke administraties, consultancy-bureaus voor stedenbouw en participatie, het verenigingswezen en de academische wereld nam deel aan deze eerste bijeenkomst. Zij werden uitgenodigd om hun opmerkingen te geven en de voorstellen goed te keuren.

Tijdens deze bijeenkomst werden concrete voorbeelden gegeven van participatieve processen om input te geven aan de deelnemers. Deze processen vonden plaats in het kader van grote stadsprojecten in Vlaanderen, Wallonië en Frankrijk:

- > Presentatie van het Draaiboek Complexe Projecten, Linda Boudry, Kenniscentrum Vlaamse Steden;
- > Participatieve praktijken in Wallonië: het activeren van grote gebieden, Michaël Van Cutsem, Institut Jules Destrée;
- > Voor een radicale hervorming van het stedenbeleid: participatieopdracht, context, aanpak en voorstellen, Marie-Hélène Bacqué, Université Paris-Ouest Nanterre La Défense.

Alles presentaties zijn beschikbaar op de website van het ATO⁸.

Deze synthesebijeenkomst werd gevolgd door twee werkbijeenkomsten, op 11 en 18 december 2013. Die trokken zo'n vijftig deelnemers uit het middenveld, de academische wereld en de gemeente- en gewestinstanties. Zij bespraken de volgende thema's:

- > bestuur en transversaliteit;
- > voorwaarden voor participatie creëren;
- > kwaliteits- en evaluatiecriteria.

⁷ Zie http://www.adt-ato.irisnet.be/sites/default/files/documents/Participation_Feuille_de_route_NL.pdf

⁸ Zie <http://www.adt-ato.irisnet.be/nl/stadsuitdagingen/participatie/overzicht-van-bestaande-praktijken-en-samenwerking-met-partners>

Deze bijeenkomsten preciseerden de oorspronkelijk geformuleerde doelstellingen en vestigden de aandacht op de volgende aspecten:

- > het belang van het transparanter maken van politieke onderhandelingen en van het toelichten van genomen beslissingen;
- > de moeilijkheden die te maken hebben met het bestuur tussen gewestelijk en gemeentelijk beleid en tussen publieke en private projecten;
- > de noodzaak om een adequaat wet- en regelgevend kader te scheppen en/om in een vroegtijdige fase van projecten een overeenkomst te sluiten tussen alle betrokken partijen om een participatiecultuur te garanderen.

Project om burgers te laten meedenken over de stad

In september 2011 lanceerde de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, onder impuls van de staatssecretaris van Stedenbouw, een eerste projectoproep om burgers te laten 'meedenken over de stad'.

Het doel is verenigingen (cultuur, welzijn, sport en socioprofessionele inschakeling, actief op het territoriale grondgebied) aan te moedigen om actief mee te denken over hoe hun omgeving eruit moet zien en over welke stedelijke elementen de Brusselse identiteit vormen of versterken.

Op 24 september 2013 werd een nieuwe projectoproep gelanceerd in het BIP. Net zoals de vorige keren presenteerde het ATO aan de geïnteresseerde verenigingen de grote stedelijke uitdagingen in Brussel, de beleidsinstrumenten die het Brussels Gewest ontwikkelt om die aan te pakken (GPDO, Demografisch GBP...) en de manieren waarop de burgers hun stem kenbaar kunnen maken (openbaar onderzoek). Daarnaast gaf het agentschap meer uitleg over zijn opdracht om een expertisecentrum voor burgerparticipatie op te richten.

De presentaties zijn beschikbaar op de website van het ATO⁹. ■

⁹ <http://www.adt-ato.irisnet.be/nl/news/meedenken-over-de-stad>

ONTWIKKELING VAN DE STRATEGISCHE GEBIEDEN

Sinds 2010 volgt het agentschap, op vraag van de regering, de ontwikkeling van de belangrijkste strategische gewestelijke gebieden (die in het ontwerp-GPDO 'ontwikkelingspolen' worden genoemd), waarbij het mandaat voor elk gebied apart wordt gepreciseerd.

DE ONTWIKKELING VAN DE STRATEGISCHE GEBIEDEN IN EEN HOGERE VERSNELLING

In een aantal strategische gebieden (Reyers, Europese wijk, Zuid, Thurn & Taxis) schakelde de operationele uitvoering in 2013 naar een hogere versnelling. Die bevindt zich per gebied in een ander stadium: definitie van het stadsproject (Zuid, Reyers), uitwerking van de bestuurschema's (Reyers) of de concrete uitvoering in de gebieden die al langer bestaan (Stadsproject Wet, Thurn & Taxis).

Enkele hoofdpunten:

- > **Thurn & Taxis** en het Becobekken: de werkzaamheden aan de woontoren UP-Site en het kantoor van Leefmilieu Brussel in de laatste fase, de opmerkelijke renovatie van het Hotel de la Poste, de start van de werkzaamheden voor Brussels Greenbizz, de aflevering van een stedenbouwkundige vergunning voor de geconventioneerde woningen ten noorden van het Goederenstation, de uitwerking van het Meanderproject waar kantoren van de Vlaamse Gemeenschap komen, de beschermde bomen en een fietspad op de Havenlaan, de uitgeschreven wedstrijd voor het TIR-centrum en de inrichting van de Materialenkaai.
- > **Zuid:** de uitwerking van een richtschema (in een gezamenlijk opdrachtgeverschap met Brussel Stedelijke Ontwikkeling en Mobiel Brussel).
- > **Reyers:** realisatie van een ontwerpend stedenbouwkundig onderzoek voor de inrichting van de VRT- en RTBF-terreinen (door een enthousiasmerend stadsproject te definiëren, dat is gebaseerd op een gemengde mediawijk, kon dit onderzoek de VRT ervan overtuigen om aan de Reyerslaan te blijven!), lancering van de openbare aanbestedingen voor het stadsproject RTBF-VRT en het project 'Parkway van Brussel' voor de heraanleg van de E40 en de omgeving.
- > **Europese wijk:** goedkeuring van de Gezoneerde Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GGSV) voor de uitvoering van het Stadsproject Wet, de afwerking van de projecten voor de eerste twee gemengde vastgoedontwikkelingen in overleg en de uitvoering van een onderzoek naar voetgangersroutes.
- > **Kanaalgebied:** uitwerking van een Richtplan.

WERKMETHODE

Het ATO fungeert als gewestelijk instrument voor de coördinatie en aansturing van operationele stedenbouwkundige onderwerpen. In die rol heeft het de taak om de ontwikkeling van bepaalde strategische gebieden voor de toekomst van Brussel – die in het ontwerp-GPDO ‘ontwikkelingspolen’ worden genoemd – te garanderen.

In 2013 kreeg het agentschap een nieuwe dimensie: een reële expertise en knowhow op het vlak van operationeel stedelijk bestuur. Sindsdien neemt het agentschap regelmatig het (directe of gedelegeerde) opdrachtgeverschap op zich van ontwerpende onderzoeken, richtschema’s, masterplannen en sectoranalyses. Dat is in het bijzonder het geval in de Zuidwijk, de Reyerswijk en de Europese wijk. Vaak wordt dit opdrachtgeverschap uitgevoerd in samenwerking met Brussel Stedelijke Ontwikkeling en Mobiel Brussel, waarbij het ATO meestal de rol van referent of mandataris op zich neemt, in perfecte samenwerking met de administraties.

Daarnaast heeft het ATO blijk gegeven van innovatie op het vlak van overheidsopdrachten om de beste formules te vinden om de continuïteit van het stadsproject op lange termijn te garanderen. Zo heeft het de formules van de *raamovereenkomsten* nader uitgezocht, waarbij het zich baseerde op de aangepaste praktijken in de grote Franse steden.

Op deze manier voegt het agentschap altijd een begeleiding op de lange termijn toe aan stedelijke onderzoeken. Het overweegt – en ook dat is een nieuwigheid – om een regelmatige evaluatie van de kennis over richtschema’s in te bouwen, omdat die tegenwoordig geen vastliggende documenten meer zijn, maar referenties die kunnen evolueren.

Operationeel stedelijk bestuur

Om deze polen uit te bouwen, heeft het ATO de knowhow en processen ontwikkeld die idealiter de volgende stappen volgen:

- > definitie van de doelstellingen (bijvoorbeeld de nota van het ATO uit 2011 over de Zuidwijk benoemde de belangrijkste knelpunten in de wijk, zodat die konden worden opgenomen in het bestek voor de aanbesteding van het stedelijk projectmanagement);
- > ruimtelijk en programmatisch ontwerp (dit werk werd in 2013 verricht voor het terrein van de VRT en de RTBF, wat uitmondde in een nauwkeurig programma van de bebouwbare oppervlakte en de gewenste bestemmingen op het terrein van de omroepen);
- > ontwerp van een stadsproject (Stadsproject Wet, masterplan RTBF-VRT, richtschema Zuid...) op een relatief nauwkeurige schaal. In sommige gevallen completeren en preciseren deze masterplannen richtschema’s die gelden voor een veel groter gebied (bijvoorbeeld het project op het terrein van de VRT en de RTBF en het Parkwayproject maken deel uit van een uitgebreid richtschema voor hefboomgebied 12);
- > vertaling van het stadsproject via reglementaire instrumenten met een juridische draagkracht (GGSV, BBP, verkavelingsvergunning...);
- > evaluatie van de milieueffecten van masterplannen (bijvoorbeeld de impactstudie van het stadsproject Wet);
- > eigenlijke uitvoering van de vastgoedontwikkeling op de (semi)overheidsterreinen en de omkadering daarvan (verkoop van kavels, kavelfiches...), met name in het kader van een ondersteuningsopdracht van de opdrachtgevers, die werd toegekend aan een gespecialiseerd bureau in de juridische aspecten en vastgoedaspecten van projectontwikkeling (expert team). Voor het Reyersgebied werd het bestek uitgewerkt in 2013;
- > begeleiding van private en publieke projecten (gebouwen en openbare ruimte) op de lange termijn om ervoor te zorgen dat deze zijn afgestemd op het stadsproject, bijvoorbeeld de workshops voor de projecten die worden ontwikkeld rond het Zuidstation. Idealiter volgt deze opdracht op de uitwerking van het richtschema, maar bij de Zuidwijk gebeurde de begeleiding van de projecten tegelijkertijd, omdat de planning door elkaar werd geschud door de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning die gebeurde voor de lancering van het richtschema.

Geïntegreerde aanpak

Over het algemeen waakt het agentschap erover dat het stadsproject op een geïntegreerde wijze wordt benaderd. Als schakel tussen alle partijen, zowel publieke als private, die zijn betrokken bij de ontwikkeling van een strategisch gebied, zet het agentschap zich ervoor in om de juiste omstandigheden te creëren om de strategische doelstellingen van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te respecteren en om de ruimtelijkeordeningsprincipes die zijn vastgelegd voor elk gebied concreet te vertalen.

Deze geïntegreerde aanpak vereist een optimaal projectbeheer tijdens het volledige proces:

- > centralisering, regelmatige actualisering en delen van informatie, met name via de website van het ATO;
- > versterking van de samenwerking tussen instituten en hoofdactoren, contact tussen enerzijds de projectleiders en de publieke en private projectontwikkelaars en anderzijds Leefmilieu Brussel en de facilitator duurzame wijken, om strategieën en methoden te ontwikkelen om van de strategische gebieden echte duurzame wijken te maken;
- > oprichting van operationele cellen per project (zoals bij het project voor de inrichting van de openbare ruimte in de Sint-Lazaruswijk) en het delen van competenties;
- > opzetten van begeleidingscomités voor de verschillende projecten om de publieke en private actoren te coördineren;
- > vastgoedanalyses: analyse van de markt, operationele structuren, contra-expertise (zo is DTZ geconsulteerd voor het Stadsproject Wet);
- > bijkomende studies:
 - stedenbouwkundige studies (in 2013 naar de voetgangersroutes, uitgevoerd door ERU);
 - juridische studies (in 2013 heeft het ATO zich laten bijstaan door de diensten van een juridisch adviseur voor alle strategische gebieden);
 - economische studies (in 2013, programmaonderzoek naar de bestemming van de gelijkvloerse verdiepingen in de perimeter van het richtschema Zuid, opdracht toegekend aan Pro Développement en Clipperton);
- > identificatie van de adequate stedenbouwkundige, juridische en operationele instrumenten voor de ontwikkeling van sommige projecten.

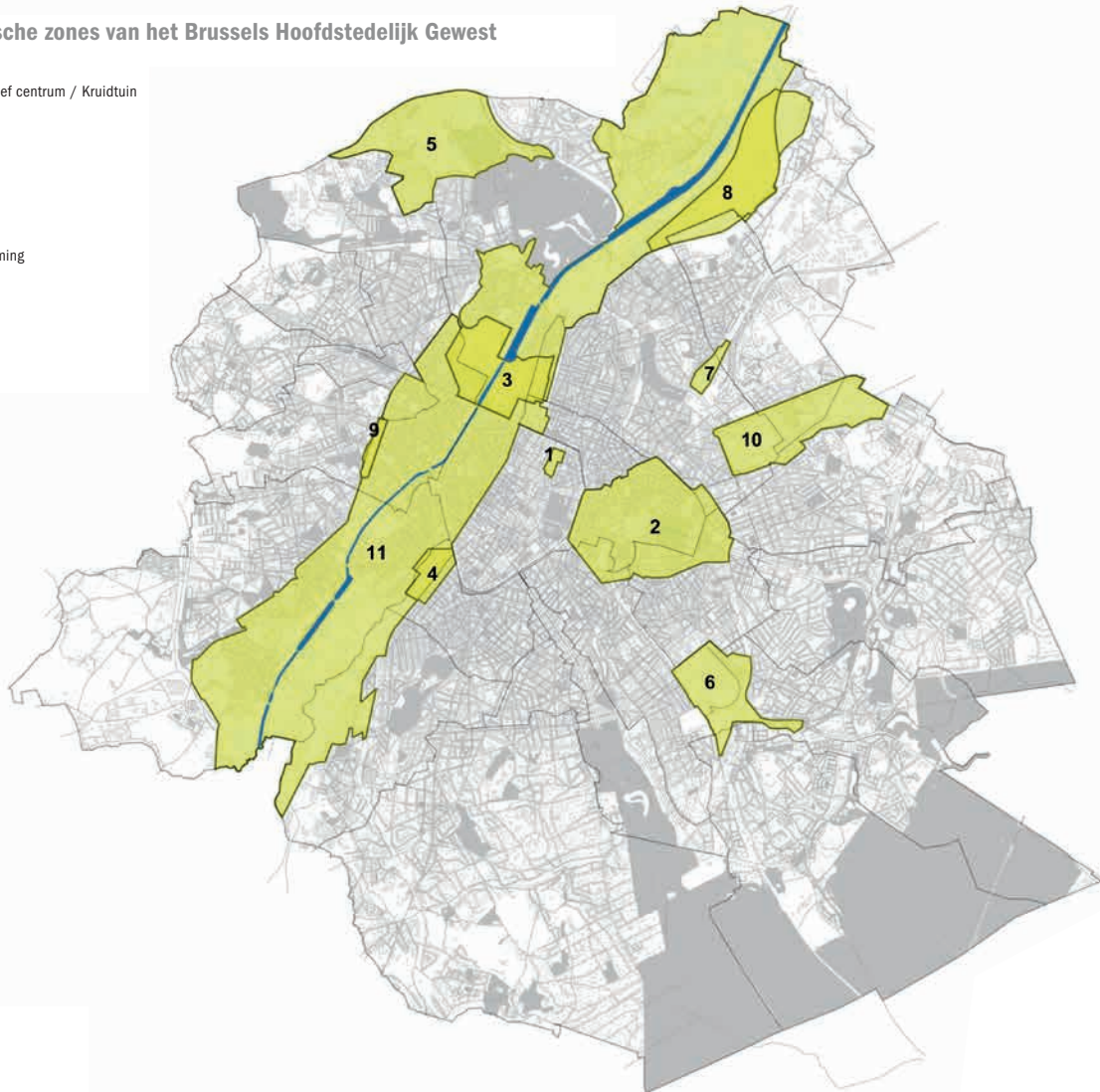
Het agentschap wordt systematisch betrokken bij diverse begeleidingscomités van milieueffectenrapporten en -studies voor planontwerpen (met name BBP's), vergunningsaanvragen en stedenbouwkundige certificaten. Voor 2013 noemen we het BBP Thurn & Taxis en de aanvragen van stedenbouwkundige vergunningen voor twee grote vastgoedprojecten in de Wetstraat.

Ten dienste van de gewestelijke autoriteiten, het agentschap:

- > assisteert opdrachtgevers en projectmanagers bij hun werkzaamheden, zich daarbij baserend op zijn goede transversale kennis van alle ontwikkelingen die zijn gepland in een bepaald gebied;
- > geeft steun en expertise op het gebied van stedenbouw aan diverse ministeriële kabinetten en administraties, zoals elementen voor het beantwoorden van parlementaire vragen en interpellaties over verschillende gebieden;
- > zet zich ervoor in, vanuit een voorzorgsprincipe, om ervoor te zorgen dat de projectontwikkelingen de vereiste financiële steun krijgen voor hun realisatie.

De strategische zones van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

1. Rijksadministratief centrum / Kruidtuin
2. Europese Wijk
3. Thurn en Taxis
4. Zuid
5. Heizel
6. Delta
7. Josaphat
8. Schaarbeek-Vorming
9. Weststation
10. Reyers
11. Kanaalgebied

BEGELEIDING VAN DE STRATEGISCHE GEBIEDEN

HEFBOOMGEBIED THURN & TAXIS (richtschema goedgekeurd in december 2008)

In 2013 kende het privéterrein van Thurn & Taxis een mooie evolutie. We noemen de werkzaamheden aan de toekomstige administratieve zetel van Leefmilieu Brussel, de start van de werf van bedrijfsincubator Brussels Greenbizz en de renovatie van het Hôtel de la Poste.

De overheid en het agentschap zetten zich in voor de ontwikkeling van economische activiteiten op het haven-terrein tussen Thurn & Taxis en het TIR, waarbij de nieuwe tramlijn een goede bereikbaarheid van het terrein met het openbaar vervoer moet garanderen, en voor de opvolging van ingediende projecten.

Taskforces

Taskforce TACT-project

Tijdens de voorbereidende werkzaamheden in 2012 werd de nodige informatie verzameld voor de lancering van de aanbesteding met onderhandelingsprocedure. Het ATO werd uitgenodigd om zitting te nemen in het adviescomité (op 17 en 20 oktober).

De toekenning van de opdracht is momenteel opgeschort als gevolg van de uitspraak van de Raad van State, nadat een beroep tot schorsing werd aangetekend door een niet-geselecteerde kandidaat.

Taskforce van het herinrichtingsproject van de Havenlaan

De taskforce Havenlaan werd geschorst na een besluit van de regering.

Begeleiding van lopende administratieve procedures

Bijzonder bestemmingsplan (BBP)

Het ATO bracht de gewestelijke actoren samen (op 14 mei en 11 juni) om een gemeenschappelijke positie in te nemen over de ruimtelijke en programmatische opties van het BBP ten opzichte van het besluit van regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 23 april 2009.

Diversen

Verschillende lopende projecten (Picardbrug, woningen Willebroek – AG Real Estate) in het gebied zijn specifiek opgevolgd via bilaterale ontmoetingen of deelname aan begeleidingscomités van effectenstudies.

Informatie aan de bevolking, informatie delen met openbare en private actoren en participatie

De samenwerking met BRAL op het gebied van informatie en participatie werd voortgezet. In het kader van de participatieopdracht die de evolutie van het strategische gebied begeleidt, werd het ATO door de vzw Jeugd en Stad gevraagd om twee bijeenkomsten met bewoners bij te wonen om de vorderingen in de diverse projecten in het gebied te presenteren (6 september en 3 oktober).

HEFBOOMGEBIED KRUIDTUIJN (richtschema aangenomen in november 2006)

Op termijn moeten de projecten die worden ontwikkeld in het hefboomgebied ertoe leiden dat de reconversie van het oude Rijksadministratief Centrum wordt voortgezet, dat de stedelijke barrière van de Kleine Ring wordt verminderd, dat de Kruidtuin meer tot recht komt en dat de kwaliteit van de openbare ruimte wordt versterkt.

Rijksadministratief Centrum (RAC): opvolging van de ontwikkeling van de site en de aanvraag van vergunningen

Na de goedkeuring door de regering van het BBP Pacheco (uitgewerkt door de Stad Brussel) op 31 januari 2013 was de rol van het agentschap beperkt tot de monitoring en de opvolging van de vergunningaanvragen (analyse van de aanvraag, overleg met de gewestelijke actoren, bijeenkomsten met de projectontwikkelaars, aanwezigheid bij de overlegcommissies...).

Deze opvolging door het agentschap is evenwel van belang omdat dit mogelijk maakt om de autoriteiten indien nodig te attenderen op bepaalde punten die geheroriënteerd moeten worden om de filosofie van het richtschema en de voorschriften en aanbevelingen van het BBP te respecteren. Zo heeft het agentschap samen met de betrokken administraties (Stad Brussel, Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen - KCML, Brussel Stedelijke Ontwikkeling) de vergunningaanvraag voor de exploitatie van een parking onder de esplanade voor de Congreskolom aandachtig onderzocht.

Opvolging van andere projecten in hefboomgebied 6

Het agentschap blijft betrokken bij de opvolging van belangrijke dossiers voor de ontwikkeling van het gebied.

De overkapping van de Victoria Reginalaan

In april 2013 heeft de FOD Mobiliteit en Vervoer Beliris de haalbaarheidsstudie naar de overkapping van de Victoria Reginalaan toegewezen aan de tijdelijke vereniging BSLP, geassisteerd door de bureaus ARIES Consultants en R²D² (alle twee onderaannemers). Het ATO had als lid van de stuurgroep in 2012 ook zijn medewerking verleend bij de uitwerking van het bijzonder bestek en bij de analyse van de offertes.

Het agentschap heeft de verschillende onderzoeksfasen van de opdracht gevolgd en deelgenomen aan technische vergaderingen en begeleidingscomités van de studie.

Opdracht voor de begeleiding van het gedelegeerde opdrachtgeverschap voor de herinrichting van de openbare ruimte in de Sint-Lazaruswijk

Eind 2010-begin 2011 werd het agentschap door de gewestelijke autoriteiten gevraagd om de gemeente Sint-Joost-ten-Node te assisteren bij het project voor de herinrichting van de openbare ruimte, dat in juli 2012 werd toegekend aan de tijdelijke vereniging Bureau Bas Smets - Jean-Pierre Charbonneau consultants - Bureau Greisch - Bureau Bouwtechniek. Hoewel de studie enige vertraging opliep in 2013, heeft het agentschap zijn werkzaamheden voor de ondersteuning en algemene coördinatie van het project voortgezet:

- > deelname aan begeleidingscomités van het project en regelmatige contacten met de studiebureaus;
- > assistentie bij de technische comités en de begeleiding van de studie;
- > deelname aan technische vergaderingen, begeleidingsvergadering en andere werkbijeenkomsten;
- > presentatie van het project aan de gewestelijke en gemeentelijke overheidspartners (met name in de groep Mobiliteit van de gemeente Schaarbeek).

Informatie van de bevolking en participatie

Het agentschap nam deel aan diverse informatievergaderingen georganiseerd door de gemeente Sint-Joost-ten-Node voor de wijkbewoners.

HEFBOOMGEBIED EUROPESE WIJK (richtschema goedgekeurd in april 2008)

Sinds 2010 is de afgevaardigde van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de ontwikkeling van de Europese wijk via een consultancyopdracht verbonden aan het ATO. Samen met de leden van het team staat zij in voor de opvolging en uitvoering van het richtschema.

Stadsproject Wet

Als een van de twaalf actieprogramma's van het richtschema is het Stadsproject Wet uitgewerkt met het oog op het hefboomeffect voor de functiemix in de wijk. Het project van Atelier de Portzamparc, winnaar van de internationale stedenbouwkundige wedstrijd in 2009, verenigt een hoge stedelijke dichtheid met de aanleg van openbare plaatsen, een mix van functies, de integratie in het naburige stadsweefsel en een symbolische stedelijke vorm.

Voor de omzetting van de richtlijnen van het stadsproject in een reglementair kader werkte het ATO mee aan de uitwerking van een Gezoneerde Gewestelijke Stedelijke Verordening (GGSV) en de lancering van een BBP. Ook volgde het ATO de behandeling van de vergunningaanvragen.

Gezoneerde Gewestelijke Stedelijke Verordening (GGSV)

- > Op vraag van de regering, realisatie van een effectenstudie van het eerste ontwerp van de GGSV dat in maart 2012 in openbaar onderzoek ging, bedoeld om de negatieve effecten van het project te identificeren en te verminderen (het ATO was de opdrachtgever van deze effectenstudie).
- > Op basis van de aanbevelingen van de effectenstudie, redactie van het tweede ontwerp van de GGSV (goedgekeurd door de regering van het Brussels Gewest op 28 februari 2013 en in openbaar onderzoek van 18 maart tot 16 april 2013).
- > In het kader van het openbaar onderzoek: redactie en uitgave van een voorlichtingsbrochure, verwerking en synthese van de opmerkingen, presentatie van het ontwerp-GGSV aan de verenigde adviesorganen (GOC, SER, Commissie Mobiliteit, Huisvestingsraad, KCML), aan de Europese Commissie en aan de Overlegcommissie op 22 mei 2013.
- > Aanpassing van het ontwerp-GGSV na het advies van de Raad van State van 2 oktober 2013.
- > Voorbereiding en ondersteuning van de redactie van het regeringsbesluit tot enerzijds goedkeuring van de GGSV en anderzijds de specifieke samenstelling (windstudie, lichtstudie...) van de dossiers voor de aanvraag van certificaten en stedenbouwkundige vergunningen voor de perimeter van de Wetstraat en omgeving.
- > Deelname aan interkabinettenbijeenkomsten.

Bijzonder bestemmingsplan (BBP) Wet

Het BBP is bedoeld om de bepalingen van de GGSV binnen elk stratenblok te vertalen, de verdeling van de bestemmingen te definiëren, de contouren van een landschapsonwerpplan te bepalen en een strategie voor de inrichting en het beheer van de publieke en private vrije ruimte uit te stippelen. Parallel daarmee zal een operationele of financiële structuur voor de uitvoering van het Stadsproject Wet worden gedefinieerd.

- > Voorbereiding en ondersteuning van de redactie van het regeringsbesluit voor de uitvoering middels bijzonder bestemmingsplan van het stadsproject.
- > Voorbereiding en ondersteuning van de redactie van de bekendmaking van de opdracht voor het BBP Wet.

Opvolging van de aanvragen voor stedenbouwkundige vergunningen in de Wetstraat

- > Begeleiding van de aanvragen voor stedenbouwkundige vergunningen voor de concrete uitvoering van het Stadsproject Wet.
- > Redactie van de technische fiches voor de kabinetten van de minister-president en de staatssecretaris voor Stedenbouw.
- > Organisatie van een groot aantal technische vergaderingen met de afgevaardigd ambtenaar en Atelier Christian de Portzamparc.
- > Deelname aan begeleidingscomités van effectenstudies voor de ontwikkeling van hoogbouw op de percelen van *Brussels Europa* (eigendom van de vastgoedfirma Atenor) en *Leaselex* (eigendom van het Britse investeringsfonds Europa Capital) aan de voorkant van de Wetstraat.

Andere stedenbouwkundige en architecturale actieprogramma's

Naast het Stadsproject Wet besteedde het agentschap bijzondere aandacht aan de concrete uitvoering van de andere stedenbouwkundige en architecturale programma's uit het richtschema.

Opvolging van studies geleid door Beliris

- > openstelling van het Leopoldpark;
- > betere aansluiting van de esplanade van het Europees Parlement op de residentiële wijken van Elsene;
- > bouw van een paviljoen op het zuidpunt van de esplanade van het Europees Parlement;
- > Eggevoorttoren en omgeving;
- > Koninklijk Instituut voor Natuurwetenschappen en omgeving;
- > ingangen Wiertz en omgeving van het Huis van de Europese Geschiedenis in het Eastmangebouw;
- > doorgang tussen de Waversesteenweg en de Viaductstraat;
- > ingrepen in de openbare ruimte in het kader van het wijkcontract Scepter;
- > herinrichting van het Jubelpark;
- > herinrichting van het Jourdanplein en de Maalbeekparking.

Daarnaast zet het ATO zich in voor de coördinatie tussen de opdrachtgevers die actief zijn rond het Schumanplein, met als doel informatie uit te wisselen over de verschillende werven en specifieke problemen op het niveau van de openbare ruimte op te lossen.

Begeleiding van het Europees Parlement

- > met het oog op het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning voor de realisatie van het Huis voor de Europese Geschiedenis in het Eastmangebouw;
- > met het oog op het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning voor de renovatie van het Atriumgebouw voor de ontvangst van bezoekersgroepen en voor de herinrichting van de Ardennestraat en de Montoyerstraat voor het afzetten en ophalen van de bezoekers door touringcars;
- > voorzitterschap van de werkgroep voor het protocolakkoord tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Stad Brussel, de gemeente Elsene en het Europees Parlement voor het organiseren van evenementen op de esplanade van het Europees Parlement.

Uitwerking van een cultureel voetgangersparcours tussen de Kunstwijk en het Jubelpark

In het kader van het gewestelijke beleid om van de Europese wijk een wijk met gemengde functies te maken, heeft het ATO een studie begeleid (toegekend aan ERU) om de openbare ruimte en de omgeving aantrekkelijker te maken voor bewoners, gebruikers en bezoekers van de wijk. De studie stelt een reeks maatregelen voor om de voetgangersparcours en het dagelijkse gebruik daarvan op korte termijn aangenamer en makkelijker te maken.

Versterking van de functionele diversiteit van de Europese wijk

Bijzondere aandacht ging naar het gebied buiten het Stadsproject Wet. Zo werden technische werkgroepen tussen het gewest en respectievelijk Stad Brussel en Elsene opgericht om informatie uit te wisselen en een gemeenschappelijke visie en strategie over de ontwikkeling van het gebied uit te werken.

In het kader daarvan nam het ATO deel aan begeleidingscomités voor de uitwerking van het BBP Belliard-Etterbeek met bijbehorend MER. Dit BBP is met name gericht op de ontwikkeling van het Van Maerlant-stratenblok op de hoek van de Belliardstraat en de Etterbeeksesteenweg en een reeks andere stratenblokken aan de Belliardstraat.

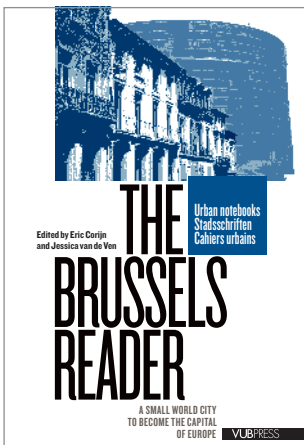
Bijzondere opdrachten van de afgevaardigde voor de ontwikkeling van de Europese wijk

De afgevaardigde heeft deelgenomen aan:

- > de Task Force EU-Belgium, die bestond uit trimesteriële technische vergaderingen en twee politieke vergaderingen. Van deze vergaderingen werden aparte werknota's gemaakt;
- > talrijke overlegvergaderingen tussen de Belgische en de Europese overheden;
- > het colloquium dat de Sociaaleconomische Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest organiseerde over de dubbele internationale functie van Brussel.

Bovendien heeft het agentschap samen met de Europese Commissie, de Vlaamse Gemeenschap en de Regie der Gebouwen een technische werkgroep opgericht om een gezamenlijke vastgoedstrategie uit te bouwen.

Het ATO is spreker tijdens diverse edities van de masterclass 'Brussels for Europe' die de VUB (Cosmopolis) organiseert voor een internationaal publiek in Brussel. In het kader van die masterclass heeft het ATO een omvangrijk hoofdstuk geredigeerd voor 'The Brussels Reader', over de geschiedenis en de recente ontwikkelingen van de Europese wijk.

HEFBOOMGEBIED RTBF-VRT (richtschema goedgekeurd in november 2010)

Het gebied van het richtschema (175 ha) bestaat uit een mozaïek van wijken met vele, diverse stedelijke functies, die onderling vaak weinig verbonden zijn. Om de coherentie in deze wijken te vergroten, stelt het richtschema een reeks maatregelen voor, verdeeld in vijf 'grote projecten' of sectoren.

De uitvoering daarvan vereist een coördinatie van de verschillende overheids- en semi-overheidsoperatoren, de onderlinge verdeling van de taken, in sommige gevallen de betrokkenheid van de privésector en de uitvoering van bijkomende voorafgaande onderzoeken.

Tussen de afronding van het richtschema door het studie bureau in 2009 en de goedkeuring van het document door de regering in 2010 zijn verschillende sectoren en projecten al verder geëvolueerd.

Opvolging van de ontwikkeling in het gebied

Het agentschap heeft in 2013 de aansturing en coördinatie van de projecten in de meest actieve sectoren van het hefboomgebied RTBF-VRT voortgezet.

Sector RTBF-VRT

- > Aansturing samen met BSO van een ontwerpend stedenbouwkundig onderzoek naar de terreinen van de RTBF en de VRT (gerealiseerd door BUUR).

Sinds de goedkeuring van het richtschema voor hefboomgebied 12 in 2010 is de context geëvolueerd: de twee omroepen willen hun gebouw afbreken omdat dit niet meer voldoet aan hun huidige noden en gingen na waar ze hun nieuwe gebouw wilden neerzetten.

Het ontwerpend onderzoek was bedoeld om de haalbaarheid van een stadsproject te onderzoeken dat de twee omroepen op de site zou houden, naast de bouw van woningen, de ontwikkeling van een mediapool en de valorisatie van de vastgoedwaarde van het terrein. Dit onderzoek werd voltooid in juli 2013 en gaf aan dat het mogelijk was om een gemengd stedelijk project te ontwikkelen rond de twee omroepgebouwen en een groot gewestelijk park aan te leggen. Het onderzoek stelt eveneens voor om een dichtbebouwd en gemengd programma te realiseren dat de ontwikkeling van een mediapool in het gebied zal begeleiden. Dankzij de conclusies van het onderzoek hebben de VRT en de RTBF besloten om in de Reyerswijk te blijven.

- > Organisatie van workshops over het ontwerpend stedenbouwkundig ontwerp en het beheer van een stadproject met de betrokken actoren (hoofdzakelijk RTBF, VRT, gemeente Schaarbeek, BSO, bMa en Vlaams Bouwmeester).
- > Leiding over een haalbaarheidsstudie naar een mediapool op het Reyersterrein. De studie werd voltooid in 2013 en besloot dat het creëren van zo'n pool mogelijk is.
- > Besluit van de VRT, de RTBF, de gemeente Schaarbeek en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om samen te werken in de heraanleg van het RTBF-VRT-terrein en het ATO het mandaat te geven om dit op te volgen. Daartoe werd een samenwerkingsovereenkomst ondertekend op 9 november 2013.
- > Lancering en opvolging van de consultatie voor de benoeming van het team dat belast zal zijn met het ontwerp van een masterplan, de evaluatie van de milieueffecten en de opvolging van de uitvoering ervan op het RTBF-VRT-terrein.
- > Lancering en opvolging van de consultatie voor de benoeming van het team dat algemene ondersteuning zal geven aan de opdrachtgevers bij het leidinggeven over het herinrichtingsproject van het RTBF-VRT-terrein.

Sector E40 'Parkway van Brussel'

- > Als mandataris van een gezamenlijke overheidsopdracht van BSO-DSP, Mobiel Brussel en het ATO: lancering en opvolging van de consultatie voor de benoeming van een multidisciplinair team voor het ontwerp van een masterplan voor de herinrichting van de E40 en de omgeving (opdracht 'Parkway van Brussel') en voor de begeleiding van de uitvoering van het stadsproject op de lange termijn.

Sector van de nieuwe OGSO's / Kolonel Bourg

- > Opvolging van de vastgoedprojecten in de nieuwe OGSO's.
- > Contacten met private partners over projecten voor de transformatie van kantoorgebouwen in de Kolonel Bourgstraat.

Sector Leuvensesteenweg

- > Opvolging van de evolutie van het Destrierproject van het Huisvestingsplan.

HEFBOOMGEBIED HEIZEL

De firma EXCS kreeg van de Stad Brussel de opdracht een richtplan te ontwerpen en uit te voeren voor de herinrichting van de Heizelvlakte. In september 2010 werd het bureau KCAP aangewezen als hoofdontwerper van het project, dat Neo werd genoemd. Het ontwerp van het definitieve masterplan werd voorgesteld aan de regering op 23 juni 2011.

In de loop van het jaar 2013 heeft het ATO deelgenomen aan de jury's van de tussentijdse fasen van de openbare aanbesteding middels een concurrentiedialoog.

JOSAPHAT

Het terrein van het oude rangeerstation Josaphat werd in 2006 gekocht door het gewest via de Maatschappij voor de Verwerving van Vastgoed (MMV). Hier zal een duurzame, gemengde en dichtbebouwde wijk komen, met onder meer publieke en private woningen, collectieve voorzieningen en ondernemingen. De oude taluds van de spoorwegen aan de noordelijke grens van het terrein zullen worden aangelegd als een gebied van hoge ecologische en landschappelijke waarde.

Om dit project, de bebouwingsdichtheid en de stedenbouwkundige en financiële voorwaarden nauwkeurig te definiëren, stelde het ATO in 2011 voor om een 'opdracht voor de functionele en definiërende programmering van een duurzaam stadsproject' voor het hele gebied uit te schrijven. Deze opdracht werd in 2013 door de MMV toegekend aan het bureau Idea Consult (geassisteerd door MS-a).

Het ATO nam deel aan de werkzaamheden en de comités voor de begeleiding van het onderzoek, waaronder het Adviescomité dat de MMV had georganiseerd op 11 maart 2013.

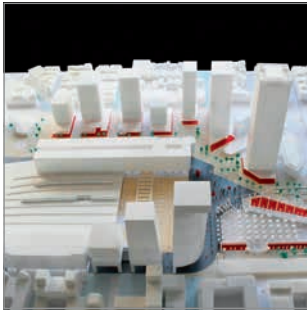

HEFBOOMGEBIED SCHAARBEEK-VORMING

In 2013 gaf de Brusselse gewestregering haar goedkeuring aan het richtschema dat was uitgewerkt voor hefboomgebied 11 door de tijdelijke vereniging Studio Associatò Secchi Vigano / Idea Consult / Mint / Ecorem / 3E.

Het agentschap nam deel aan het laatste begeleidingscomité van het onderzoek en werkte actief mee aan de communicatie van het Brussels Gewest over dit nieuwe project (deelname aan de vastgoedbeurzen REALTY en MIPIM en presentatie van het project in het kader van de stadsmarketing van het agentschap voor het Kanaalgebied).

Daarnaast verzorgde het agentschap de opvolging en monitoring van verschillende dossiers en projecten in het onderzoeksgebied: het project voor een shoppingcenter 'Dockx Brussel', het project voor de inrichting van de weg ter hoogte van de Van Praetbrug (Mobiël Brussel), de studie naar een vracht-hst door de Haven van Brussel, het dossier voor de verhuizing van de activiteiten van bpost, het project voor de ontwikkeling van een passagiersterminal ter hoogte van de Meudonpaviljoens van de Haven van Brussel, het project voor de verplaatsing van de handel in tweedehands voertuigen in de Heyvaertwijk naar een ro-ro-terminal aan het kanaal, project voor de kortetermijninvesteringen in het stratenblok Mabru-CEFL en de dossiers voor de vrijmaking van de terreinen van Schaarbeek-Vormign door Infrabel.

HEFBOOMGEBIED ZUID

Op basis van de aanbevelingen door het ATO in de 'Oriëntatienota voor de ontwikkeling van de Zuidwijk' heeft de regering in juli 2012 besloten om een richtschema te laten uitwerken voor de Zuidwijk.

Het opdrachtgeverschap van dit richtschema werd toegekend aan het ATO, de Directie Studies en Planning (DSP) van Brussel Stedelijke Ontwikkeling en de Directie Strategie van Mobiel Brussel.

In 2013 werd een gezamenlijke aanbestedingsovereenkomst voltooid en ondertekend door de drie opdrachtgevers. Deze overeenkomst duidt het ATO aan als vertegenwoordiger van de opdrachtgevers. Op grond daarvan heeft het ATO de volgende initiatieven ontplooid:

- > organisatie van de consultatie om een multidisciplinair team aan te wijzen voor de realisatie van het richtschema Zuid. De belangrijkste fasen van deze consultatie waren:
 - verzending voor publicatie van het bericht van de aanbesteding op 5 februari 2013;
 - afwerking van het bestek voor het begeleidingscomité op 28 maart 2013;
 - begeleidingscomité voor de selectie van de kandidaten op 19 april 2013 (4 kandidaten geselecteerd van de 22 ontvangen kandidaturen);
 - begeleidingscomité voor de aanduiding van de winnaar op 26 maart 2013;
 - kennisgeving van de start van de opdracht op 25 september 2013 aan het team met als mandataris het architectuur- en stedenbouwagentschap l'AUC;
- > organisatie en opvolging van luik 1 van de opdracht voor de uitwerking van een richtschema voor de duur van 5 maanden, met inbegrip van een mobiliteitsproject voor de wijk: 7 afzonderlijke werkgroepen met alle betrokken actoren over de volgende thema's: station, openbare ruimte, stedelijke vorm, mobiliteit-leefomgeving, mobiliteit-verkeer;
- > organisatie en opvolging van luik 2 van de opdracht voor de begeleiding van de uitvoering van het richtschema: 7 afzonderlijke werkgroepen met de projectleiders en de ontwerpers over de projecten Victor, Campus Fonsny + V en de vierhoeken.

Het verloop van die eerste fase van het richtschema liet zien dat het noodzakelijk was om te beschikken over een specifieke expertise voor de bestemming van de gelijkvloerse verdiepingen in de Zuidwijk. De doelstelling om meer leven te brengen in de wijk vraagt een bijzondere aandacht voor de activiteiten die plaatsvinden op de gelijkvloerse verdiepingen. Het ATO lanceerde een consultatie om de dienstverlener te benoemen die de programmering zal onderzoeken voor deze opdracht. Op 10 december 2013 werd het team onder leiding van PRO-Développement benoemd om deze opdracht uit te voeren over een periode van 3 maanden (gelijktijdig met luik 1 van het richtschema Zuid).

KANAALPLAN

In 2012 lanceerde het Brussels Gewest een richtplan voor het Kanaalgebied. De werkzaamheden daarvoor vonden voornamelijk plaats tijdens 2013.

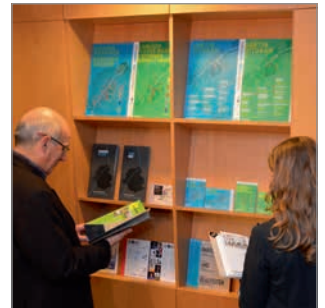
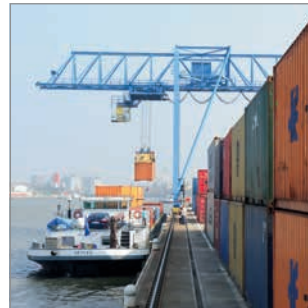
Het opdrachtgeverschap van dit onderzoek is in handen van de Directie Studies en Planning (DSP) van Brussel Stedelijke Ontwikkeling, in die taak bijgestaan door de vzw AWB (ondersteuning van de opdrachtgever) en door het ATO, dat in een latere fase de operationele uitvoering van het plan zal opvolgen.

Het projectmanagement wordt verzekerd door een multidisciplinair team onder leiding van het agentschap voor stedenbouw en landschapsarchitectuur Alexandre Chemetoff et Associés.

Het agentschap leverde in 2013 de volgende bijdragen:

- > verzameling van informatie over het Kanaalgebied en over de lopende projecten als input voor de cartografische database op basis waarvan het team zijn plan en zijn pilootprojecten heeft bepaald;
- > deelname aan workshops met de publieke actoren over de verschillende gedeelten van het Kanaalgebied;
- > deelname aan en ondersteuning van de organisatie van '48 uur van het Kanaalplan' op 1 en 2 juli 2013: een moment van uitwisseling en reflectie op het gerealiseerde werk met alle geïnteresseerden;
- > deelname aan en organisatie van workshops over de proefprojecten die de regering op 26 september 2013 heeft geselecteerd. ■

STADSMARKETINGPROJECT (EFRO-PROGRAMMA 2007-2013)

Het project 'Stadsmarketing: voor een toekomstgericht en duurzaam imago van de wijken' is bedoeld om de aantrekkelijkheid en het imago van de centrumwijken van Brussel verbeteren.

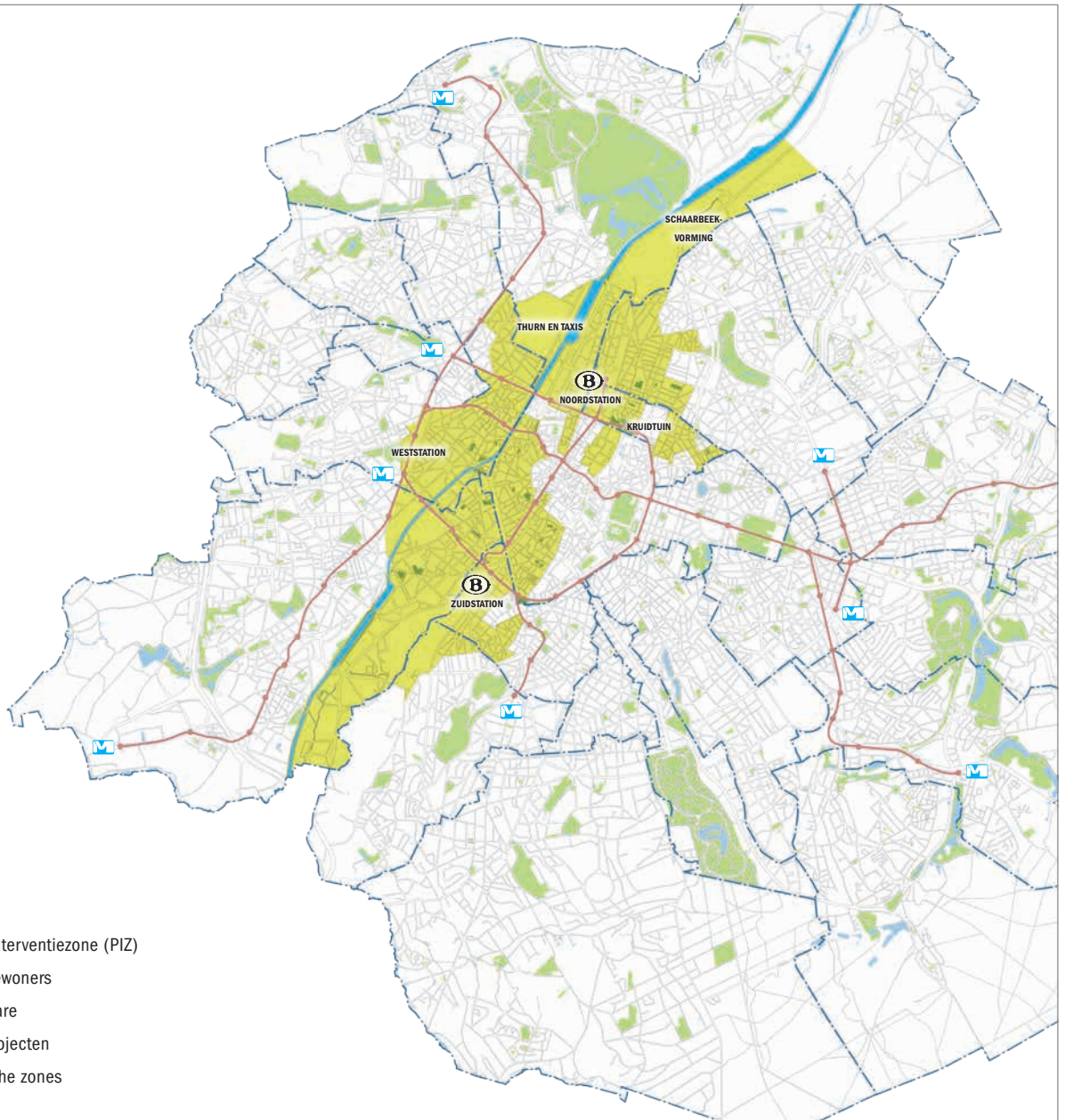
Het is gebaseerd op 3 parallelle benaderingen:

- > een **territoriale benadering**: de leesbaarheid en de zichtbaarheid van de overheidsacties in deze wijken vergroten;
- > een **partnerschapsbenadering**: de samenwerking tussen de (lokale en gewestelijke) overheidsinstanties stimuleren en de belangrijkste partners (privéorganisaties, verenigingen, culturele instellingen) in deze wijken mobiliseren, met deelname van de bewoners;
- > een **communicatieve benadering**: acties uitvoeren om het imago, de identiteit en de promotie van deze wijken te ondersteunen.

Het project, dat wordt aangestuurd door het ATO, steunt op het Gewestelijk platform voor stadsmarketing, waarin de 19 belangrijkste overheidsorganen zetelen die actief zijn in de stadsvernieuwing en de economische ontwikkeling van dit gebied.

Tijdens het hele verloop stimuleert het project eveneens de mobilisering van particuliere organisaties en verenigingen en worden bewoners betrokken.

Kanaalgebied

- Prioritaire Interventiezone (PIZ)
- 183.664 bewoners
- 1.488 hectare
- 34 EFRO-projecten
- 5 strategische zones

STRATEGISCHE ACTIES

Imago- en communicatiestrategie

Het actieplan voor de imago- en communicatiestrategie van het Kanaalgebied die eind 2012 werd aangenomen bestaat uit de volgende elementen:

- > presentatie van de strategie aan verschillende overheidsorganen, private organisaties en verenigingen en verspreiding van een operationele handleiding;
- > directe bewustmaking van de media en de communicatieverantwoordelijken van de partners en de ministers om positieve media-aandacht te genereren;
- > oprichting van twee werkgroepen met de partners om de communicatieacties te definiëren voor de doelgroepen bij investeerders en bewoners;
- > selectie van externe dienstverleners via openbare aanbestedingen: een grafisch bureau, een fotoagentschap, een evenementenbureau dat het agentschap kan ondersteunen bij de praktische organisatie van het colloquium CANAL DAYS dat is gepland in 2014 en twee journalisten voor het schrijven van artikelen voor de website BRU+ en de nieuwsbrief BRU+;
- > samenwerking met verschillende partners voor de uitwerking van communicatieacties: affichagecampagnes, verspreiding van de investeerdersbrochure, communicatieacties tijdens Brussel Bad... ;
- > voorbereiding van communicatieacties en evenementen voor 2014: colloquium CANAL DAYS 2014, samenwerking met Molenbeek Culturele Hoofdstad 2014.

Actieve deelname aan projecten in het Kanaalgebied

De stadsmarketing heeft een actieve bijdrage geleverd aan de volgende projecten:

Kanaalatlas: presentatie van de dynamiek in het gebied

- > verzameling van informatie in verband met het imago, de identiteit en de aantrekkelijkheid van het gebied;
- > medewerking aan de uitwerking van de teksten.

Kanaalplan:

- > organisatie van een interview met Alexandre Chemetoff voor publicatie op de website BRU+ en in de nieuwsbrief BRU+.
- > publicatie op de website BRU+ en in de nieuwsbrief BRU+ van diverse artikelen over het Kanaalplan.

Vastgoedbeurzen voor professionals: investeerders aantrekken

Het Kanaalgebied ontwikkelen als centraal thema van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tijdens de vastgoedbeurzen MIPIM en REALTY 2013:

- > samenwerking met het kabinet van de minister-president, dat de Brusselse aanwezigheid op MIPIM coördineerde om een reeks evenementen te organiseren, waaronder een debat met investeerders onder leiding van het ATO;
- > terbeschikkingstelling van de instrumenten die zijn ontwikkeld door het Stadsmarketingproject voor de twee beurzen: een investeerdersbrochure en een timelapsefilm;
- > ontwikkeling van een wandkaart van het Kanaalgebied voor de stand van het Brussels Gewest;
- > deelname aan MIPIM en REALTY: netwerking met investeerders en media, hulp bij de organisatie van evenementen en persconferentie, vragen beantwoorden op de stand, verspreiding van de investeerdersbrochure;
- > opvolging van de contacten die zijn gelegd op MIPIM door een brochure te verzenden aan ruim 200 investeerders.

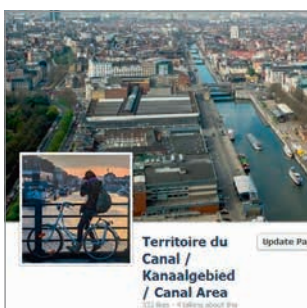
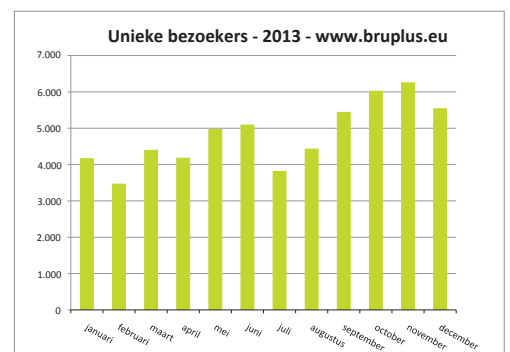
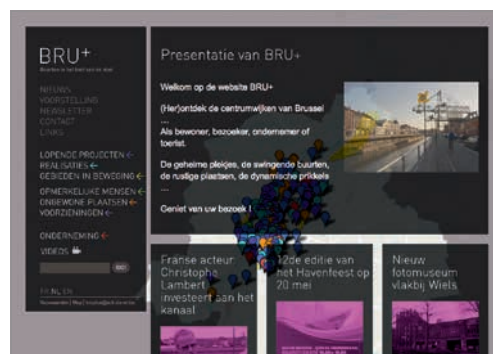
COMMUNICATIEACTIES

Ontwikkeling van de website BRU+ (www.bruplus.eu)

De website BRU+ werd gelanceerd in juni 2011 en presenteert het Kanaalgebied en de centrale wijken op een weinig institutionele manier, met veel aandacht voor de mensen, plaatsen en de vele initiatieven van overheid, organisaties, bedrijven en verenigingen die de rijkdom van dit gebied vormen.

Dankzij de regelmatige updates (179 pagina's in het Frans en Nederlands, waarvan 121 vertaald in het Engels), de impact van de nieuwsbrief en de links op Facebook (www.facebook.com/TerritoireDuCanal) en andere sociale netwerken (persoonlijke Twitter- en LinkedIn-pagina's van de communicatieverantwoordelijke van het project) is het bezoek aan de website gestegen.

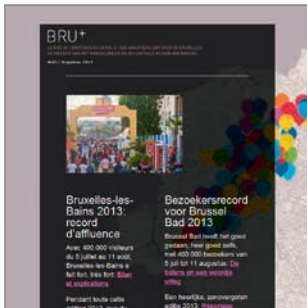
Het bezoek aan BRU+ is met 53 procent gestegen ten opzichte van 2012. Daaruit blijkt de impact van de genomen initiatieven, met name van de nieuwsbrief, evenals een stijgende interesse voor de inhoud.

Facebookpagina

De Facebookpagina die in de zomer van 2012 werd gecreëerd in samenhang met de tentoonstelling Foto Kanal 2012 (www.facebook.com/fotokanal2012) werd in 2013 omgevormd tot een Facebookpagina voor het Kanaalgebied (www.facebook.com/TerritoireDuCanal). De pagina vormt een aanvulling op de website BRU+, omdat hiermee een groter publiek wordt bereikt, dat op deze manier positieve informatie over het Kanaalgebied krijgt. Omgekeerd verwijst de pagina ook een deel van de bezoekers naar de website BRU+.

De pagina wordt levendig gehouden door het publiceren van links naar artikelen op BRU+ en doorverwijzingen naar andere Facebookpagina's, waaronder die van de partners.

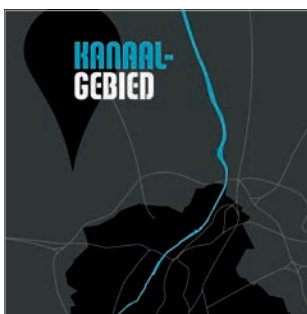

Maandelijkse nieuwsbrief

In aanvulling op de website BRU+ en de Facebookpagina lanceerde het ATO in maart 2013 een maandelijkse nieuwsbrief. Die informeert niet alleen het grote publiek, maar ook de media over alles wat er beweegt in het Kanaalgebied.

Elke maand bevat de nieuwsbrief twee of drie originele artikelen die in een journalistieke stijl zijn geschreven door redacteurs, waaronder één artikel dat aandacht besteedt aan een EFRO-project. Daarnaast is de nieuwsbrief gevuld met artikelen die in de weken ervoor zijn gepubliceerd op de website BRU+.

In 2013 werden negen tweetalige (Frans en Nederlands) nieuwsbrieven gemaakt en verzonden aan ruim 8.000 contacten, waardoor een bijkomend publiek voor de website BRU+ werd gegenereerd.

Investeersbrochure

Om het Kanaalgebied te promoten bij mogelijke investeerders en ondernemers uit binnen- en buitenland realiseerde het ATO, in samenwerking met een aantal gewestelijke overheidsactoren (Citydev, de Haven van Brussel, Impulse, BSO-DSP) begin 2013 een brochure met een presentatie van de troeven en kansen van het Kanaalgebied op het gebied van onder meer huisvesting, economie, innovatie, logistiek en creativiteit.

Dit is de eerste economische promotiebrochure die is toegespitst op een specifiek gebied die werd ontwikkeld in het Brussels Gewest.

De drietalige brochure (FR, NL, EN) werd uitgedeeld op de beurzen MIPIM en REALTY en ter beschikking gesteld van overheidsoperatoren die het gewest promoten bij investeerders.

Timelapsefilm voor investeerders

In aanvulling op de investeersbrochure maakte het agentschap een video die is opgebouwd rond vier timelapses (snelle opeenvolging van foto's die in de loop van een dag op één punt van de stad zijn genomen) en waarin de nieuwste visuele animatietechnologie wordt gebruikt voor het cartografische gedeelte.

Deze video is gepubliceerd op BRU+, wordt gepromoot op Facebook, Twitter en LinkedIn en is verspreid tijdens de vastgoedbeurzen MIPIM en REALTY. De video is ook ter beschikking gesteld van overheidsoperatoren die het gewest promoten bij investeerders.

Affichagecampagnes in de centrale wijken

Tijdens het identiteitsonderzoek dat in 2011 werd gevoerd, gaven de bewoners aan dat zij onvoldoende informatie hadden over wat er in hun wijk gebeurt. Om aan deze vraag naar informatie tegemoet te komen, ontwikkelde het agentschap een affichagecampagne voor de bewoners en de gebruikers van de wijken. De campagne is bedoeld om de evenementen, voorzieningen, parken enz. van het Kanaalgebied beter te bekend te maken. Het project werd verder uitgewerkt in een werkgroep van het platform, waarin de gemeenten, Visit-Brussels, Atrium, de MIVB en Leefmilieu Brussel vertegenwoordigd waren.

In 2013 zijn twee campagnes gevoerd:

- > 'Bewegen - Ademen - Uitgaan' in de zomer;
- > 'Plezier maken - Verrast worden - Uitgaan' in de herfst.

De campagne bestaat uit verschillende onderdelen: affiches in verschillende formaten, postkaarten en tafelsets.

Naast de publiciteitsruimte die gratis ter beschikking werden gesteld door de MIVB, Stad Brussel en de gemeenten Anderlecht en Sint-Joost-ten-Node, deed het ATO eveneens een beroep op een particuliere verspreider.

In 2014 zijn twee andere campagnes gepland.

Visuele presentatie van het Kanaalgebied tijdens Brussel Bad

In het verlengde van de affichagecampagnes in de centrale wijken werkte het agentschap samen met Brussel Bad in een reeks visuele instrumenten om het Kanaalgebied te promoten tijdens het evenement in juli en augustus 2013.

Concreet heeft het ATO de volgende elementen gerealiseerd en geproduceerd:

- > een zeil van 6,85 m x 2,59 m op een van de containers van de fototentoonstelling van de Haven van Brussel, met daarop:
 - een plattegrond met als titel 'Voorstellen, Ontwikkelen, Verbeteren' waarop de verschillende acties in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te zien zijn;
 - foto's die de diversiteit van het gebied illustreren;
 - een plattegrond met als titel 'Bewegen, Ademen, Uitgaan' met de elementen van de affichagecampagne uit de zomer van 2013;
- > stickers op de waterfietsen en kajaks;
- > een zeil op de hekken die naar de ponton van de waterfietsen en kajaks leiden.

Deze actie was een positieve communicatie over het Kanaalgebied bij de 400.000 bezoekers van Brussel Bad in 2013.

PARTNERSCHAP: HET PLATFORM

In zijn rol van aanjager betreft het ATO de partners van het platform actief bij alle fasen van het project, hetzij via individueel contact, hetzij door plenaire of thematische vergaderingen:

Plenaire vergaderingen van het platform:

- > 17 april: presentatie van de uitvoering van de communicatiestrategie;
- > 5 december: evaluatie van de uitvoering van de imago- en communicatiestrategie in 2013, presentatie van de acties voor 2014, vraag naar een grotere betrokkenheid van de partners en rondetafelgesprek over het voortbestaan van bepaalde projecten na 2014.

Vergaderingen in thematische werkgroepen:

- > 29 januari: bijeenkomst werkgroep 'investeerders';
- > 23 maart: bijeenkomst werkgroep 'bewoners'.

Met diverse andere partners (met name VisitBrussels en Atrium) werden vergaderingen georganiseerd om na te denken over de acties die in 2014 georganiseerd zullen worden voor de doelgroepen van toeristen en pendelaars.

NETWERKING

De werkzaamheden op het gebied van netwerking en inlichtingen werd voortgezet in de vorm van een twintigtal ontmoetingen met actoren op het terrein en de deelname aan diverse evenementen in verband met het Kanaalgebied.

Ook had het agentschap zitting in de jury voor de evaluatie van de projectoproep van 2013 van Atrium voor de financiering van innovatieve projecten die de lokale afdelingen van Atrium voorstelden.

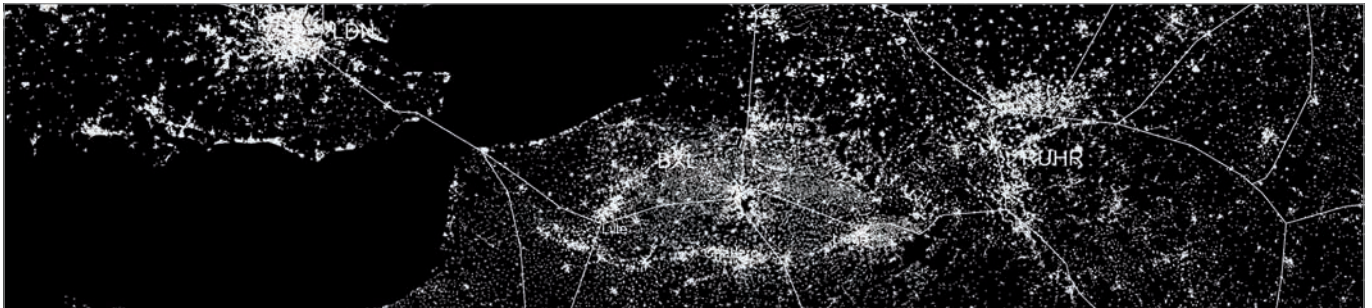
Daarnaast genereerde het agentschap aandacht voor de stadsmarketingaanpak van het Kanaalgebied met presentaties in steden en Europese universiteiten en deelname aan Europese colloquia (brandingwerkgroep van Eurocities, Urbact-citylogo-project).

VERLENGING VAN HET PROJECT

De regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verlengde het stadsmarketingproject tot eind 2014, waardoor de volgende werkzaamheden mogelijk zijn:

- > een sterke basis leggen voor de samenwerking met de partners zodat zij nog meer vertrouwd raken met de aanpak en die kunnen integreren in hun eigen communicatie, met het oog op de lange termijn;
- > het nieuwe positieve discours over het Kanaalgebied implementeren in de media;
- > het colloquium CANAL DAYS 2014 organiseren in het voorjaar van 2014;
- > de affichagecampagne die in 2013 van start ging in de wijken voortzetten;
- > nieuwe acties initiëren, met name gericht op de bezoekers en gebruikers van het gebied. ■

DEELNAME AAN EUROPESE NETWERKEN EN PROJECTEN

De uitwisseling van ervaringen en goede praktijken met andere Europese steden die de vorige jaren werd ingezet, werd voortgezet.

EUROCITIES: UITWISSELING OVER GROOTSTEDELIJK BESTUUR

Sinds februari 2011 vertegenwoordigt het ATO, in nauw overleg met Brussels International (de voormalige Directie Buitenlandse Betrekkingen (Relex) van het ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest), het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de werkgroep over metropoolregio's die werd opgericht door EURO CITIES.

Deze actieve deelname:

- > verzekert de vertegenwoordiging van het Brussels Gewest in een strategisch thema voor de toekomst van het gewest;
- > garandeert dat het Brussels Gewest en het ATO regelmatig geïnformeerd worden over bestuursmethoden voor metropoolregio's en over de evolutie van het Europese beleid, met name het toekomstige regiobeleid;
- > geeft het ATO input bij zijn onderzoek naar grootstedelijk bestuur en maakt het mogelijk om contacten te leggen met andere Europese grote steden.

Deze werkgroep vertrekt vanuit het principe dat metropoolregio's een realiteit zijn in Europa en dat zij een relevant niveau vormen voor het behalen van de strategische doelstellingen van Europa 2020. Het doel van de werkgroep is de Europese Commissie en andere Europese instellingen bewustmaken van de noodzaak om rekening te houden met metropoolregio's en het principe van grootstedelijke samenwerking op te nemen in de toekomstige Europese programma's (Structuurfondsen, INTERREG, URBACT, ESPON...).

Het agentschap nam deel aan:

- > lobbyacties:
 - contacten met de Europese Commissie, het Europees Parlement, het Comité van de Regio's;
 - organisatie van een werkontbijt met de Europese Parlementsleden om hen bewust te maken van het belang om rekening te houden met de metropoolregio's in het regiobeleid;
 - deelname aan Europese conferenties om te pleiten voor meer aandacht voor metropoolregio's (Comité van de Regio's, Open Days, RURBAN-project).

De concrete resultaten van dit werk zijn de erkenning van de rol van metropoolregio's in de doelstellingen van de strategie EU2020 en de integratie van beleidsinstrumenten voor metropoolregio's in het volgende regiobeleid (bijvoorbeeld de ITI's);

- > uitwisseling van praktijken op het vlak van grootstedelijk bestuur en terreinbezoeken;
- > cofinanciering van de MAIA-studie (Metropolitan Areas in Action) over grootstedelijk bestuur in 31 Europese steden, waaronder:
 - het MAIA-onderzoek van de Universiteit Gent;
 - een aanvullende nota door het Metropolitan Research Institute van Boedapest;
 - een atlas van de metropoolregio's van de deelnemende steden;
 - een rapport van Eurocities gebaseerd op de resultaten van het onderzoek.

Voor 2014 plant de werkgroep de volgende activiteiten:

- > verspreiding van de resultaten van de studie naar metropoolregio's in deze 31 steden;
- > voortzetting van de dialoog met de Europese instellingen;
- > opvolging van de uitvoering van het nieuwe Europese beleid ten gunste van metropoolregio's;
- > organisatie van een conferentie met het Europees Parlement;
- > voortzetting van de uitwisselingen tussen de steden op vier thema's: bestuur, stadsplanning, transport-verkeer en verbindingen tussen stad en platteland.

INFORMATIE OVER EUROPESE PROGRAMMA'S EN PROJECTEN

Het agentschap neemt deel aan de vergaderingen van CORDIRELEX, georganiseerd door Brussels International (de voormalige Directie Externe Betrekkingen (Relex) van het ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest), om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen op het gebied van de Europese acties of projecten die het Gewest en de paragegewestelijke instanties ontwikkelen.

De evolutie van de programma's URBACT, INTERREG IVB EN INTERREG IVC wordt permanent gevolgd om de mogelijkheden van Europese financiering en samenwerking met andere Europese steden te bestuderen.

INFORMATIE OVER DE HERVORMING VAN HET EUROPEES BELEID (2014-2020)

Het agentschap gaat systematisch op zoek naar informatie over het toekomstige Europese beleid voor de periode 2014-2020 en meer in het bijzonder de hervorming van de Europese structuurfondsen. De bedoeling daarvan is te kunnen anticiperen op de concrete implicaties voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van nieuwe procedures of beleidsinstrumenten die de Europese Commissie van plan is in het leven te roepen, zoals ITI's of innovatieve acties. ■

EEN DYNAMISCHE COMMUNICATIE

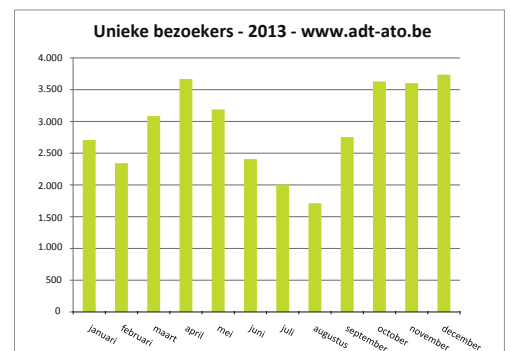
VERSPREIDING EN BEKENDMAKING

Website www.adt-ato.be

De website van het ATO is operationeel sinds 2010 en wordt zeer regelmatig geactualiseerd. In 2013 werd de website bezocht door 21.052 unieke bezoekers. Dat is een stijging van 78 procent sinds de start en een kleine toename (3 procent) ten opzichte van vorig jaar.

Deze stabilisering in het bezoekersaantal heeft te maken met de regelmatige bijwerking van de nieuwsrubriek, de inhoud van de rubrieken en het doorlinken naar deze informatie op sociale netwerken.

De piek in de bezoekersaantal in april is het gevolg van de verzending van de nieuwsbrief (op 14 april 2013) over de inventaris van voorzieningen.

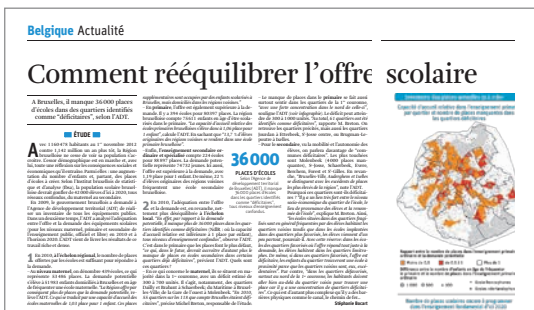

Regelmatig nieuws over de evolutie van het Brussels Gewest

Er werden 37 nieuwsberichten gepost op de website van het ATO over vorderingen in de strategische gebieden of volgende fasen in projecten en opdrachten:

- > 08/03/2013: MIPIM 2013 - Het Kanaalgebied, ontmoet ons op de stand van het Gewest.
- > 18/03/2013: Zuidwijk - Lancering van het Richtschema.
- > 18/03/2013: Stadsproject Wet - Openbaar onderzoek over het ontwerp van GGSV 2.
- > 04/12/2013: Naar een participatiecultuur - Synthesebijeenkomst op 2 december.
- > 20/03/2013: Inventaris van de voorzieningen - Analyse van de afstemming tussen vraag en aanbod.
- > 29/04/2013: Reyers - Een nieuwe wijk en een mediapool rondom de VRT en de RTBF.
- > 08/05/2013: Schoolvoorzieningen - Ontmoeting met de gemeenten.
- > 17/05/2013: REALTY 2013 - Het Kanaalgebied, ontmoet ons op de stand van het Gewest.
- > 30/05/2013: Heizel - De Regering versnelt de uitvoering van het NEO-project.
- > 31/05/2013: Kanaalgebied - Bewegen, Ademen, Uitgaan.
- > 06/06/2013: Josaphat - Uitwerking van het stadsproject.
- > 13/06/2013: Heizel - De opdracht voor NEO II opnieuw uitgeschreven.
- > 13/06/2013: Schaarbeek-Vorming - De Regering keurt het richtschema goed.
- > 27/06/2013: 48 uur om het Kanaal opnieuw uit te denken.
- > 02/07/2013: Het ATO treedt toe tot de Taskforce Onderwijs.
- > 05/07/2013: 48 uur van het Kanaalplan - Balans.
- > 17/07/2013: Jaarverslag - Alles over het ATO.
- > 18/07/2013: Een nieuwe tram naar Thurn en Taxis.
- > 29/07/2013: Mediapool - Plan van aanpak.
- > 30/07/2013: Stadsproject Wet - De Regering keurt het GGSV-project goed en legt het voor advies voor aan de Raad van State.
- > 12/09/2013: Heizel - Euro 2020.
- > 13/09/2013: Nieuwe mediatheek - Vanavond inauguratie.
- > 16/09/2013: Heizel - Inauguratie van Paleis 12.
- > 17/09/2013: Thurn en Taxis - De eerste woningen komen eraan!
- > 18/09/2013: Meedenken over de stad - Projectoproep 2013.
- > 19/09/2013: Onderwijs in Brussel - Taskforce en rondetafel BSI.
- > 23/09/2013: Kanaalgebied - Europa zet de acties van het ATO in de spotlights.
- > 27/09/2013: GPDO - Het voorontwerp van het stadsplan is goedgekeurd.
- > 30/09/2013: Thurn en Taxis - Opening van het Hoofdstekantoor.
- > 30/09/2013: De dagen van de duurzame wijken.
- > 01/10/2013: The Brussels Reader - Meer inzicht in Brussel en de Europese Wijk.
- > 02/10/2013: De Zuidwijk hertekend!

- > 11/10/2013: Kanaalgebied - Plezier beleven, Verrast worden, Uitgaan.
- > 21/10/2013: Thurn en Taxis - Park in aanleg: diverse overheden werken eraan mee.
- > 07/11/2013: Be.Brussels - Creëer je slogan!
- > 19/11/2013: Studentenleven - Start van een grote enquête.
- > 20/12/2013: Stadsproject Wet - De Regering heeft de GGSV voor het Stadsproject Wet definitief goedgekeurd.

Het ATO in de media

Het ATO is in toenemende mate terug te vinden in de media, die het ATO erkennen als een bron van informatie.

- > Le Soir, 13/02/2013, 'Le sort du pont Fraiteur est lié à Delta'.
- > La Libre Belgique, 15/03/2013, 'Mipim: on y a parlé presque autant de neige que de briques'.
- > La Libre Belgique Immo; 21/03/2013, 'Le quartier du Midi bientôt redessiné'.
- > Brussel Deze Week, 10/04/2013, 'Brusselse scholen zijn slecht verdeeld'.
- > La Libre Belgique, 20-21/04/2013, 'Comment rééquilibrer l'offre scolaire'.
- > Persbericht - Kabinet van de Minister-President, 22/04/2013, 'Reyers: een stadsproject en een mediapool met de VRT en de RTBF'.
- > De Standaard, 25/04/2013, 'VRT creëert mediapark door percelen te verkopen'.
- > Persbericht - Kabinet van de Minister van Openbare Werken en Openbaar Vervoer, 29/04/2013, 'In een eerste fase worden alle partijen geraadpleegd'.
- > De Standaard, 3/05/2013, 'Europa plooit zich naar de hartenklop van de stad'.
- > La Libre Belgique - Immo, 8/05/2013, 'Cure de jouvence pour le canal de Bruxelles'.
- > Le Soir, 13/05/2013, 'Des nouvelles tours à la gare du Midi'.
- > La Libre Belgique - Immo, 23-29/05/2013, 'Realty ou quand l'immobilier fait du réseautage'.
- > RTBF (JT de 13h), 1/08/2013, Interview de l'ADT sur l'évolution du modèle des centres commerciaux.
- > La Libre Belgique, 29/08/2013, 'École: pourquoi ça coïncide à Bruxelles'.
- > Le Soir, 13/09/2013, 'L'implantation d'une école secondaire francophone à Berchem-Ste-Agathe à l'étude'.
- > DH, 13/09/2013, 'L'implantation d'une école secondaire francophone à Berchem-Ste-Agathe à l'étude'.

- > Sud Presse, 13/09/2013, 'L'implantation d'une école secondaire francophone à Berchem-Ste-Agathe à l'étude'.
- > Skynet, 13/09/2013, 'L'implantation d'une école secondaire francophone à Berchem-Ste-Agathe à l'étude'.
- > MSN, 13/09/2013, 'L'implantation d'une école secondaire francophone à Berchem-Ste-Agathe à l'étude'.
- > Vivacité (JT de 7h30), 4/10/2013, Interview de l'ADT par Jean-Claude Hennuy sur le schéma directeur du quartier Midi.
- > Persbericht Kabinet van de Minister-President, 10/10/2013, 'Het gewestelijk parkeeragentschap zal parking.brussels heten'.
- > Le Vif.be, 10/10/2013, 'Gouvernement bruxellois - L'agence régionale de stationnement à désormais un nom: parking.brussels'.
- > Belga, 29/10/2013, 'Getransformeerde Reyerswijk klaar tegen 2023'.
- > Het Laatste Nieuws, 30/10/2013, 'Herontwikkeling Reyerssite komt in stroomversnelling'.
- > De Morgen, 30/10/2013, 'Vernieuwde Reyerswijk moet in 2023 klaar zijn'.
- > L'avenir.net, 5/11/2013, 'Be zinneke, be.brussels: toi aussi, customise le nouveau logo de la Région'.
- > L'Echo, 12/11/2013, 'Soucis immobiliers pour la Commission'.
- > Le Vif, 15/11/2013, 'Le marché des lofts est à l'étroit'.
- > Le Vif, 12/12/2013, 'Le manifeste Jonction propose le redéploiement du trafic entre les gares bruxelloises'.
- > Télébruxelles, 12/12/2013, 'Un manifeste pour l'avenir de la Jonction Nord-Midi'
- > Le Soir, 14-15/12/2013, 'Quelle Jonction pour la Région bruxelloise et son réseau ferroviaire?'.
- > TVBrussel - Brussel Nieuws (itv), 19/12/2013, "Ziet Brussel er door Europa binnenkort helemaal anders uit?".
- > Le Soir, 20/12/2013, 'Dans dix ans, à quoi ressemblera le chemin de fer belge / Gare du Midi - La Région aux manettes pour une 'gare habitante'.

En ook in verschillende gespecialiseerde media:

- > Steunpunt Straten (Cahier Espace Public, n°5), januari-februari-maart 2013, 'Een park aan de oevers van het Kanaal van Brussel'.
- > Archi urbain (07/27) - video, 24/03/2013, 'MIPIM 2013'.
- > Ruimte (Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning -VRP), n°17 (april-mei 2013), 'Samenwerken in de hoofdstad'.
- > Connect - Étude de cas, 1/10/2013, 'Le Territoire du canal. Le cœur battant de Bruxelles'.
- > BGHM Info nr 68, September - Oktober 2013, 'ATO - Jaarverslag 2012'.
- > EU Observer, 1/10/2013, 'Brussels, an EU Capital in the making'.
- > Ruimte (Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning -VRP), n°20 (décembre 2013), 'Media need city'.
- > Didier Gosuin en Bernard Clerfayt, 1/11/2013, 'Oui, Bruxelles et les Bruxellois ont un avenir'.

Vertegenwoordiging

Elk jaar worden de teamleden meermaals gevraagd de aanpak, opdrachten en de projecten van het agentschap toe te lichten:

- > Presentatie van het ATO, zijn opdrachten en zijn werkmethode tijdens de 'Kwaliteitsmiddagen' georganiseerd door de dienst Kwaliteit van Beliris, 19/02/2013.
- > Presentatie van het ATO, de stedenbouwkundige uitdagingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de opdracht van het expertisecentrum voor participatie aan de verenigingssector, kabinet van de staatssecretaris voor Stedenbouw, 18/09/2013.
- > Presentatie van de stadsprojecten aan het kanaal aan de studenten van de Universiteit van Arnhem, AWB, 20/09/2013.
- > Leiding van de workshop 'Duurzame wijken en grote stadsprojecten' tijdens De Dagen van de Duurzame Wijken georganiseerd door Leefmilieu Brussel, Brussel, 10 en 11/10/2013.
- > Presentatie van de opdracht van het expertisecentrum voor participatie aan de deelnemers van de focusgroep 'Participatieve democratie' (tien vertegenwoordigers van verenigingen, observatoria, Brusselse en Waalse gemeenten, gewestelijke agentschappen...), Koning Boudewijnstichting, 14/10/2013 en 24/10/2013.
- > Presentatie van het Stadsproject Reyers en de mediapool aan de commissie Ruimtelijke Ordening van het Brussels Parlement, 24/10/2013.
- > Presentatie van de projecten aan Kanal Playground, 24/10/2013.

De bijdrage van het ATO aan het imago van Brussel in de delegatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd onder meer geconcretiseerd in de aanwezigheid op **twee jaarlijkse vastgoedbeurzen**:

- > Internationaal salon voor de vastgoedsector MIPIM 2013, Cannes, 12-14 maart.
- > Vastgoed salon REALTY 2013, Brussel - Thurn & Taxis, 28-30 mei.

Het ATO heeft zich sterk ingezet voor de voorbereiding en de organisatie voor de edities van 2013 van beide beurzen, met het Kanaalgebied als hoofdt thema¹⁰:

- > realisatie van een wandkaart;
- > uitwerking van de inhoud van de augmented reality app – iPad (3D plannen);
- > organisatie van evenementen op de stand:
 - MIPIM: presentatie van de dynamiek en de lopende projecten in het Kanaalgebied op woensdag 13 maart op de stand van het Brussels Gewest, gevolgd door een debat met Denis Grimberghs (GOMB) en Stephan Sonnevillie (Atenor).
 - REALTY: presentatie van de dynamiek en de lopende projecten in het Kanaalgebied op woensdag 29 mei, in het kader van een rondleiding door de woontoren UP-Site en het hoofdkantoor van Leefmilieu Brussel (georganiseerd door Brussels Invest & Export). Uiteenzetting tijdens de werkgroep 'Passiefbouw in 2015 en vastgoedrendabiliteit' (BAO en BI&E) en deelname aan rondetafel.
- > verhoogde aanwezigheid tijdens beurzen: netwerking, vragen van bezoekers beantwoorden, mediarelaties...

Drie teamleden hebben deelgenomen aan IMMORUN (Brussel, 19/09/2013) in de 'kleuren' van het ATO.

¹⁰ Zie eveneens het punt over de communicatieacties in het hoofdstuk Stadsmarketingproject op pagina 51.

KENNIS VERGAREN EN UITWISSELEN

Voor het onderzoek naar stedelijke ontwikkeling is het nodig om de concepten en praktijken van Belgische en Europese steden met elkaar te vergelijken. Contacten met de belangrijkste betrokkenen van een sector en met de academische wereld helpen het onderzoek voort te zetten, de uitdagingen beter te formuleren en oplossingen voor te stellen voor de Brusselse problematiek.

Studiereis naar Gent (21 en 22 november 2013)

Elk jaar organiseert het ATO een studiereis naar een stad die een Europese referentie is op stedenbouwkundig gebied.

Deze reizen dienen een drieledig doel:

- > bijdragen aan het delen van een gemeenschappelijke cultuur in stadsprojecten;
- > informatie krijgen van projectleiders en een bezoek brengen aan projecten die andere steden ontwikkelen om in te spelen op een vergelijkbare problematiek als Brussel;
- > een platform van ontmoeting bieden aan de bestuurders en de teamleden.

In 2013 werd de studiereis georganiseerd naar Gent om verschillende redenen:

- > de nabijheid bij Brussel;
- > de originele planologische en stedenbouwkundige instrumenten om de sociale mix te versterken, zoals het 'grond- en pandenbeleid';
- > de realisatie van reconversieprojecten, stadsvernieuwingsprojecten en ontwikkeling van grote infrastructuurwerken door middel van publiek-private samenwerking;
- > de geïntegreerde, transversale en participatieve manier van besturen en projectbeheer.

Het team van het ATO en de leden van de raad van bestuur hebben bezoeken gebracht en uiteenzettingen gekregen over de volgende projecten:

- > **STAM en Bijlokesite:** reconversie van een oud hospitaal in een museum en culturele ruimte (Stadsmuseum Gent, concertzaal, tentoonstellingsruimte...);
- > **Station Gent-Sint-Pieters:** renovatie van de omgeving rond het station. Ontwikkeling van gemengde projecten (kantoren, woningen, winkels en recreatie) die voordeel hebben van het station als regionaal transportknooppunt (trein, tram, bus en verbinding met de R4, reconversie van de Fabiolalaan in een stadsboulevard).
- > **Projecten Tondelier (Gasmeterlaan) en Bruggen naar Rabot:** reconversie van een oude industriële site en bijbehorende infrastructuur. Aanleg van een duurzame woonwijk, met winkels, kantoren, collectieve voorzieningen en nieuwe verbindingen naar het centrum. Deze operaties zijn het voorwerp van een participatief proces op lange termijn (tijdelijke bewoning, sociaal café, informatie).
- > **Gents Lichtplan:** valorisatie van het nachtelijke landschap van Gent, met een vermindering van de licht-hinder en het energieverbruik door middel van een globaal verlichtingsplan waarover overleg plaatsvond tussen specialisten en bewoners.
- > **SOgent:** het Gentse stadsontwikkelingsbedrijf voert het stedelijk beleid inzake stadsontwikkeling en vastgoedbeheer uit. Het verzelfstandigd autonoom gemeentebedrijf realiseert zijn operaties in samenwerking met een groot aantal partners in de publieke en private sector.

- > **Waalse Krook:** renovatie van het Wintercircus en de voormalige garage Mahy. Bouw van een publieke voorziening, waarin een bibliotheek, digitale archieven van de VRT en media-activiteiten een plaats zullen vinden; inrichting van de openbare ruimte met onder meer een nieuwe ingang. Dit project komt tot stand dankzij een publiek-private samenwerking (PPS) tussen de stad Gent, SO Gent, de Universiteit Gent en de provincie.
- > **Artevelde:** nieuw voetbalstadion van de stad, met kantoren en winkels. Om het project rendabel te maken, werd de wegeninfrastructuur tot een minimum beperkt en ook het aantal parkeerplaatsen is beperkt, waarbij voorrang wordt gegeven aan de bereikbaarheid via het openbaar vervoer en de fiets.
- > **The Loop:** het voormalige terrein van de plaatselijke luchthaven. Na de sluiting werd een deel van de terreinen gekocht door de stad Gent (gebouwen voor de organisatie van beurzen) en door privé-investeerders (zoals Ikea). Er werd een masterplan ontwikkeld en een grondbank opgezet met de meerderheid van de eigenaars om de werkzaamheden voor de inrichting van het terrein uit te voeren.
- > **Oude Dokken:** reconversie van de oude dokken waar tot circa tien jaar geleden nog havenactiviteiten plaatsvonden, die nu in noordelijke richting zijn verhuisd naar de nieuwe haven. Het project loopt nog en voorziet in de renovatie van oude gebouwen en een gemengde ontwikkeling van 40 ha (woningen, kantoren, winkels, recreatie, openbare ruimte, nieuwe tramlijn, mobiele bruggen voor voetgangers en fietsers).

Het gedetailleerde verslag van deze twee dagen is binnenkort beschikbaar op de website van het ATO.

Studiereizen georganiseerd door andere actoren

Het ATO heeft nog deelgenomen aan andere studiereizen:

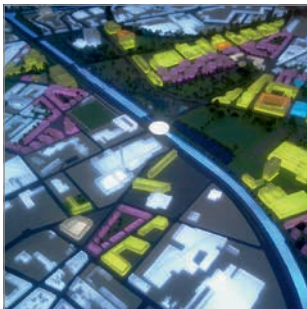
- > **Duurzame wijken**, georganiseerd door Leefmilieu Brussel en het ministerie van Milieu, Energie en Stadsrenovatie. Op het programma: diverse projecten voor duurzame wijken en gebouwen in het historische centrum en de rand. Bezoek aan een voorbeeldschool, woningbouwprojecten, herkwalificatie van de haven. De reis vond plaats in Kopenhagen, van 6 tot 8 oktober 2013.
- > **VRP-Studiereis Marseille** in het kader van de VRP-Masterclass Stadsprojecten 2013. Op het programma: Marseille-Euroméditerranée en La Ville Radieuse, wooneenheid van Le Corbusier.

Ontvangst van delegaties

Het agentschap wordt regelmatig gevraagd om private firma's, overheids- en semioverheidsorganen te ontvangen en door scholen voor stedenbouw en territoriale ontwikkeling om zijn werk te presenteren en om zijn expertise op het vlak van de analyse en uitwerking van innovatieve instrumenten voor de ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te delen. In 2013 zijn de volgende personen en organisaties ontvangen:

- > University College of London – MSc Mega Infrastructure Planning Appraisal & Delivery, studenten planning van stedelijke infrastructuur, presentatie van de Zuidwijk, 12/02/2013.
- > Studenten van de Master 'Ontwikkeling, innovatie en marketing van gebieden' – École de Management de Normandie, presentatie van de opdrachten van het agentschap en van het GPDO, 8/04/2013.
- > IDÉT – Institut du Développement Territorial (École de Management de Normandie/Caen), presentatie van het Stadsproject en van het Kanaalgebied, bezoek aan het Kanaalgebied, 8/04/2013.
- > Delegatie URBACT, presentatie van de Europese Wijk en van Thurn en Taxis, 10/04/2013.
- > Studenten geografie aan de Universiteit van Kopenhagen, presentatie van het GPDO, van de Europese Wijk en van Thurn en Taxis, 16/04/2013.

- > Studenten van de Master Stedenbouw van Parijs 10, presentatie van de GGSV, 17/04/2013.
- > Studenten Geografie en Ruimtelijke Ordening aan de Universiteit van Liverpool, presentatie van de GPDO, 18/04/2013.
- > Studenten van de Master Stedenbouw van Parijs 10, presentatie van de Haven en van Thurn en Taxis, 18/04/2013.
- > Studenten in stedenbouw aan de Universiteit van Luxemburg, presentatie ATO, het Brussels Gewest, het GPDO en van Thurn en Taxis, 10/05/2013.
- > Priscilla Ananian, lid van het BSI, professor aan de universiteit van Montreal (UQAM), debat over het uitvoeringsproces van het GPDO, 14/05/2013.
- > Delegatie van overheidsinstanties stadsplanning uit Hamburg, presentatie van het Brussels Gewest, Thurn & Taxis en het ATO, 14/10/2013.
- > Studenten van het Frans Instituut voor Stedenbouw – delegatie van Île de France, presentatie van het kanaalgebied en van de stadsmarketing, 7/11/2013.
- > AG stadsplanning, presentatie van het Kanaalplan, 8/11/2013.
- > Delegatie van het Europees academisch programma van de UCL – 4 Cities, presentatie van het ATO, de Europese wijk en Thurn & Taxis, 13/11/2013.
- > ...

Europese netwerken

Om ervaringen en goede praktijken uit te wisselen met andere Europese steden nam het agentschap deel aan werkvergaderingen en had het ontmoetingen met vertegenwoordigers van Europese steden of instanties:

- > Eurocities, werkgroep van de metropoolregio's, Rennes, 11-13/02/2013.
- > Eurocities, werkgroep van de metropoolregio's, Brussel, 4/09/2013.
- > Eurocities-Urbact: 'Integrated city-brand building: beyond the marketing approach – A joint Eurocities-Urbact thematic workshop', presentatie van het stadsmarketingproject, Utrecht, 4/10/2013.
- > 11th European Week of Region and Cities – Open Days 2013, deelname aan verschillende workshops, Comité van de Regio's, Brussel, van 8 tot 10/10/2013.
- > Eurocities, werkgroep van de metropoolregio's, Straatsburg, 20-22/11/2013.

Seminars, conferenties en colloquia

Teamleden namen deel aan diverse seminars en conferenties om hun kennis te actualiseren en hun relatie met andere structuren te consolideren:

- > 'Participation: opportunité ou manipulation? Les limites des dispositifs participatifs', Sonocom – GIE ELDOS, Louvain-la-Neuve, 18/02/2013.
- > Midis de l'IRIB: '60 années de migration à Bruxelles', IRIB, Brussel, 21/02/2013.
- > 'Repères européens: densification, espaces de nature et respect des identités de quartier', Lyon, 21/03/2013.
- > École urbaine de l'ARAU 'Le Plan Régional de Développement Durable nouveau est arrivé', ARAU, Brussel, van 25 tot 29/03/2013.

- > Lancering van Brussels Academy, BSI, Brussel, 26/04/2013.
- > 'Labo: citoyens/burgers/citizens', Brussels Academy, Brussel, 26/04/2013.
- > Rondetafel 'Masterclass Brabantwijk', BRAL-Pyblik, Brussel, 26/04/2013.
- > 'Een versterking van het partnerschap met de verenigingen van Netwerk Wonen in het kader van de renovatie van de wijken', Netwerk Wonen, Brussel, 17/05/2013.
- > Participatie aan de presentatie 'Kanaalfonds', Brusselse Havengemeenschap, Brussel, 23/05/2013.
- > Midis de l'IRIB 'Immeubles élevés de logement. Quels potentiels?', IRIB - LOCI, Brussel, 24/05/2013.
- > 'De dubbele internationale uitdaging van Brussel', Economische en Sociale Raad/BSI, Brussel, 30/05/2013.
- > Interregionaal Forum, DSP - Brussel Stadsontwikkeling, Brussel, 5/06/2013.
- > 'Comment faire plus avec moins?', Rencontre de la communication publique, Namen, 7/06/2013.
- > 'De ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en zijn gemeenten als Smart City', Agoria, Brussel, 13/06/2013.
- > Middagen van het BROH 'Over Brussel Stedelijke Ontwikkeling', Brussel Stedelijke Ontwikkeling, Brussel, 18/06/2013.
- > 'REB-toer', Ecolo-fractie Brussels Parlement, Brussel, 2/07/2013.
- > 'Brussel Creative Forum', vzw BAPEO, Brussel, 30/08/2013.
- > Workshop 'Mobiliteit in Brussel: uitdagingen, instrumenten en prioritaire werven', BSI, Brussel, 18/09/2013.
- > 'Een Brussels Express Netwerk (Réseau Express Bruxellois (REB) - op weg naar een betere mobiliteit voor Brussel', Ecolo-fractie Brussels Parlement, Brussel, 19/09/2013.
- > 'La construction de la citoyenneté européenne à Bruxelles: culture, migrations et aménagement du territoire', Etopia, Brussel, 2/10/2013.
- > De Dagen van de Duurzame Wijken: 'Van theorie tot praktijk bij het ontwerp, de sanering of de renovatie van een duurzame wijk in Brussel', Leefmilieu Brussel, Brussel, 10 en 11/10/2013.
- > Conferentie/debat 'Enjeux sociaux liés au du boom démographique', Forum bruxellois de Lutte contre la Pauvreté, Brussel, 16/10/2013.
- > Midis de l'Urbanisme: 'L'État et les associations (critiques): quelles relations?', ARAU, Brussel, 17/10/2013.
- > 2de vergadering over de uitvoering van het mobiliteitsbeleid in het Brussels Gewest, Mobiel Brussel, Brussel, 22/10/2013.
- > Symposium 'Research by design & planning policy', Bozar, Brussel, 29/10/2013.
- > Middagen van de Stedelijke Ontwikkeling 'Presentatie Kanaalplan', Brussel Stedelijke Ontwikkeling, Brussel, 5/11/2013.
- > Midis de l'Urbanisme 'Gestion de la ville: du commodo incommodo à l'enquête publique', ARAU, Brussel, 7/11/2013.
- > Werelddag 2013, VRP, Gent, 12/11/2013.
- > European innovation on smart cities and communities: 'Clean transport, Urban transport', Europese Commissie, Brussel, 26/11/2013.
- > 'De Brusselse financiën en de Staatshervorming', ESRBHG, Brussel, 26/11/2013.
- > 'EIP smart cities and communities', Europese Commissie, Brussel, 26/11/2013.

- > Debatten van de Raad 'De Brusselse financiën en de 6de Staatshervorming', ESRBHG, Brussel, 26/11/2013.
- > 'Eenoudergezinnen te Brussel, huidige situatie en perspectieven', Actiris, Brussel, 28/11/2013.
- > 'Solidariteit en diversiteit: voor een sociaal stedelijk beleid', Grootstedenbeleid, Brussel, 29/11/2013.
- > Midis de l'IRIB 'Bruxelles au sein de la perspective diffuse: perspectives sur le paysage de la Belgique des Régions', IRIB, Brussel, 29/11/2013.
- > 'Mobiel Brussel organiseert een eerste stand van zaken omtrent de tenuitvoerlegging van het strategisch plan voor het goederenvervoer', Mobiel Brussel, Brussel, 3/12/2013.
- > 'Europese fondsen voor een duurzame stad', EFRO, Brussel, 12/12/2013.
- > 'L'art pour faire la ville', Matinées du CGEDD, CGEDD, Brussel, 17/12/2013.
- > 'Europa investeert in de Brusselse wijken', Europees Parlement, Informatiebureau in België, Brussel, 18/12/2013.
- > ...

Academische wereld

Het agentschap neemt deel aan begeleidingscomités van onderzoeken naar stedelijke ontwikkeling, georganiseerd door 'Prospective Research for Brussels - Brain Back to Brussels (Innoviris)'.

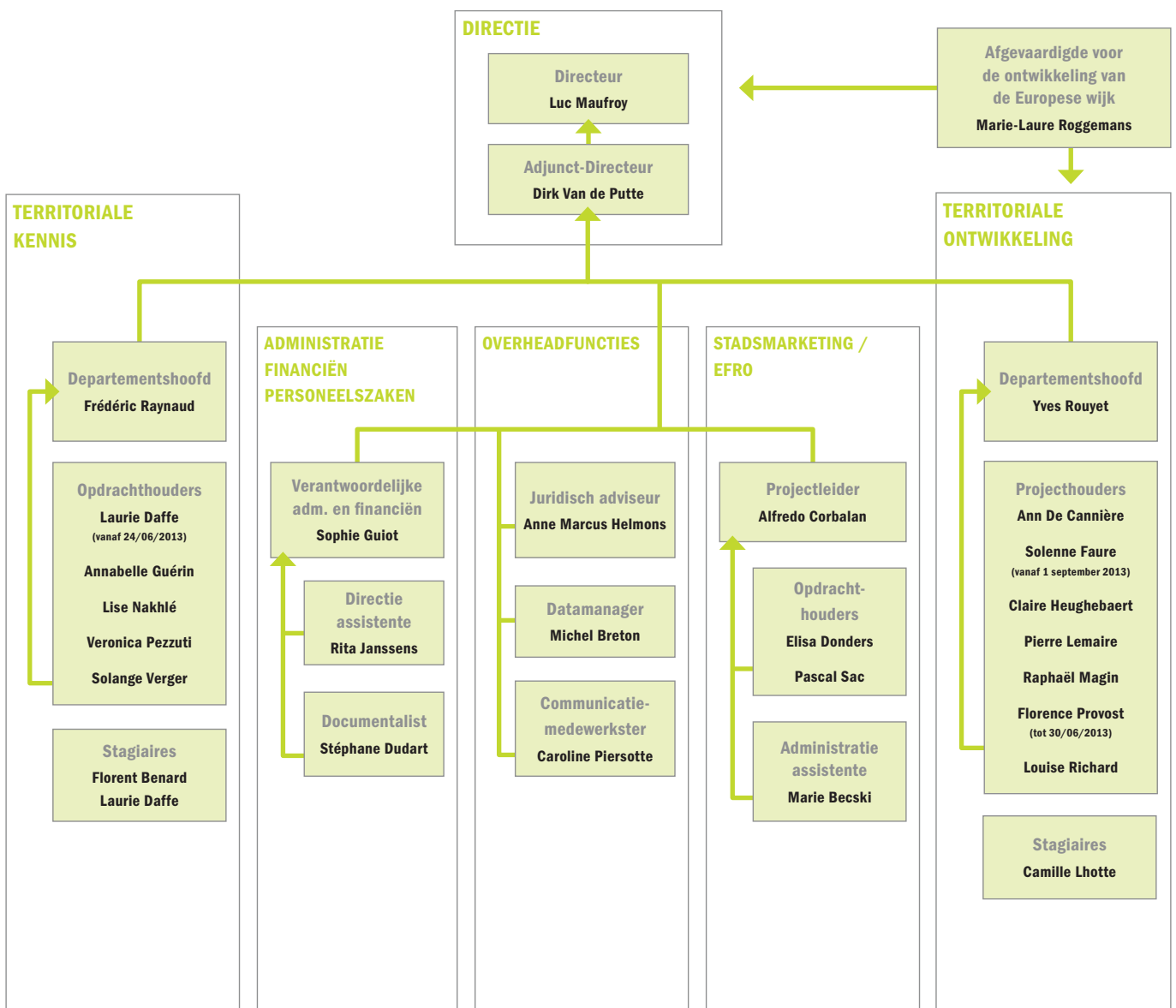
Teamleden van Territoriale ontwikkeling wordt vaak gevraagd om zitting te nemen in jury's van architectuuropleidingen en stadsontwikkeling, wanneer de onderwerpen verband houden met de opdrachten van het agentschap:

- > Jury van de eindpresentatie van het stadsproject van de openbare ruimte rond het Justitiepaleis van Brussel, faculteit Architectuur van de KUL, 21/05/2013, Leuven.
- > Jury van de thesis 'Stadsmarketing in Oost-Europa. Het geval van Brasov in Roemenië' (Anca Iamandi), faculteit Architectuur van La Cambre-Horta (ULB), 24/09/2013, Brussel.
- > Jury van de thesis 'Strategische planning in Warschau' (Olivia Adamska), faculteit Architectuur La Cambre-Horta (ULB), 24/09/2013, Brussel.

De toenadering tot de academische wereld gebeurt ook via het aannemen van stagiairs (architecten, landschapontwerpers, geografen, sociologen...) die zich op die manier vertrouwd kunnen maken met de professionele manier van werken. Omgekeerd levert het werk van de stagiairs input aan de onderzoeken van het ATO en een nuttige bijdrage aan de uitvoering van de taken van de teamleden. ■

HET TEAM

In 2013 werd het multidisciplinaire team als volgt samengesteld:

OPLEIDINGEN

Om hun kennis en expertise te verfijnen, te actualiseren en/of te vervolledigen worden de medewerkers uitgenodigd om zich in te schrijven voor diverse opleidingen. Zo zijn in 2013 de volgende opleidingen gevolgd:

- > Gezamenlijke en individuele cursussen Nederlands (tijdens de middagpauze), LSI, van januari tot december 2013.
- > Masterclass Stadsprojecten 2013, VRP, van januari tot mei 2013.
- > Resultatenanalyse, Le Sphinx, 31/01/2013.
- > Horizon 2020: Het nieuwe Brusselse landschap op het vlak van stedenbouw en vastgoed, Éditions & Séminaires, 06/02/2013.
- > Seminars openbare aanbesteding, Nautadutilh, 27/03/2013.
- > Productie en exploitatie van kwantitatieve gegevens, Sonecom, 24/04, 25/04 en 15/05/2013.
- > Opleiding Access, Business Training Center JL Gestion, 29/04 en 02/05/2013.
- > Burgerparticipatie: nog een actueel idee? Een diagnose baseren op ervaringen of projecten voor burgerparticipatie, Agence Alter, 14/05/2013.
- > Publiek-private samenwerking, IFE, 24 en 25/09/2013.
- > De nieuwe residentiële vastgoedmarkt in Brussel, Éditions & Séminaires, 25/09/2013.
- > Het nieuwe bijzondere bestek, IFE, 27/11/2013.
- > Hervorming van de openbare aanbesteding in de praktijk, NautaDutilh, Brussel, 5/12/2013. ■

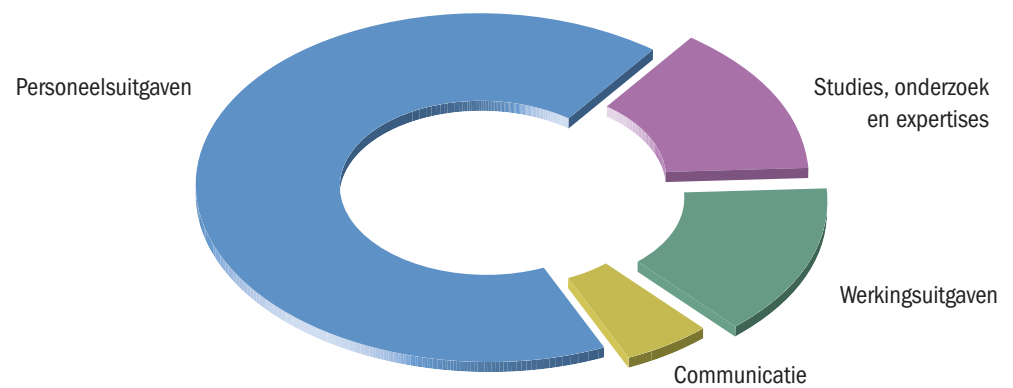
FINANCIËLE MIDDELEN

Om zijn werking te kunnen verzekeren wordt jaarlijks aan het ATO een gewestelijke subsidie toegekend. In 2013 werd in de gewestbegroting een bedrag ingeschreven van 2.907.000 euro.

Bovendien beschikte het agentschap voor de uitvoering van het stadsmarketingproject voor het Kanaalgebied over een specifieke subsidie van 501.361,87 euro. Dat bedrag komt overeen met de uitgaven die in aanmerking komen voor het EFRO in 2013.

De uitgaven voor 2013 bedragen in totaal 3.137.486,87 euro, die als volgt zijn verdeeld:

UITGAVEN	2013	%
Personeelsuitgaven	2.100.923,22	67 %
Studies, onderzoek en expertises	433.456,98	14 %
Werkingsuitgaven	434.417,00	14 %
Communicatie	168.689,67	5 %
ALGEMEEN TOTAAL	3.137.486,87	100 %

WWW.ADT-ATO.BE